

Araştırma Makalesi / Research Article

Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizmine Yönelik Sürdürülebilir Bir Ön Planlama Modeli Önerisi

*A Proposal for a Sustainable Preliminary Planning Model for Cultural Heritage Tourism in Yalvaç*Alaattin BAŞODA¹ & İbrahim Cem ARABA²DOI : [10.63556/ankad.v10i1.353](https://doi.org/10.63556/ankad.v10i1.353)

Geliş/Received: 15/10/2025

Kabul/Accepted: 20/01/2026

Öz

Sürdürülebilir miras turizmi gelişimi, yerel toplulukların bakış açılarını ön plana çıkaran katılımcı planlama çerçevelerine olan ihtiyacı giderek artırmaktadır. Bundan hareketle bu çalışmanın amacı, Yalvaç'ta yerel halkın kültürel miras değerlerini, sürdürülebilirliği ve kültürel miras turizmini nasıl algıladıklarını araştırmak ve yerel mirası turizme entegre etmek için sürdürülebilir bir ön planlama modelini önermektir. Nitel bir tasarım kullanılarak, yapılandırılmış nitel bir çevrimiçi form aracılığıyla yerel halktan (n = 71) veriler toplanmış ve MAXQDA'da içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Bulgular, katılımcıların daha güçlü yönetim/yönetim kapasitesine ve daha etkili farkındalık ve iletişim çabalarına duyulan ihtiyacı vurgularken, sürdürülebilirliği sadece mirası korumak değil, aynı zamanda günlük uygulamalar, hikayeler ve deneyime dayalı uygulamalarla mirası canlı tutmak olarak çerçevelendirdiklerini göstermektedir. Ortaya çıkan temaların ilişkisel yorumuna dayalı olarak, dokuz boyutlu bir planlama çerçevesi önerilmektedir: Tanıma, bilinçlendirme, koruma, yaşatma, niş haline getirme, paylaşma, kalkınma, refah ve performans. Mirasın turizme entegrasyonu için katılımcı, süreç odaklı ve yerel duyarlılığa sahip bir aşama mantığı sunan bu model, sonraki çok paydaşlı test ve iyileştirmelere rehberlik edebilecek, bağlama özgü bir başlangıç çerçevesi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras Turizmi, Sürdürülebilirlik, Planlama, Model Önerisi, Yalvaç.

Abstract

The development of sustainable heritage tourism increasingly underscores the need for participatory planning frameworks that prioritize local communities' perspectives. Therefore, this study aims to explore how the local community in Yalvaç perceives cultural heritage values, sustainability, and cultural heritage tourism, and to propose a sustainable pre-planning model for integrating local heritage into tourism. Using a qualitative approach, data were collected from local residents (n = 71) via a structured online survey and analyzed through content analysis in MAXQDA. Results highlight participants' need for stronger governance and management capacity along with more effective awareness and communication efforts, while showing that they view sustainability not only as preserving heritage but also as keeping it alive through daily practices, stories, and experiential applications. Based on the relational interpretation of the themes that emerged, a nine-dimensional planning framework is proposed: Recognition, awareness, conservation, perpetuation, niche creation, sharing, development, prosperity, and performance. This model, which offers a participatory, process-oriented, and locally sensitive phased approach to integrating heritage into tourism, provides a context-specific starting point to guide subsequent multi-stakeholder testing and refinement.

Keywords: Cultural Heritage Tourism, Sustainability, Planning, Model Suggestion, Yalvaç.

¹ Sorumlu Yazar/Corresponding Author, Doç. Dr., Akaray Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü, Merkez, Aksaray, Türkiye. E-posta: alaattinbasoda@aksaray.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği ABD, Merkez, Aksaray, Türkiye. E-posta: ibrahimcemaraba0@hotmail.com

Önerilen Atıf/Suggestion Citation

Başoda, A. & Araba, İ.C., (2026). Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizmine Yönelik Sürdürülebilir Bir Ön Planlama Modeli Önerisi, *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 10(1),144-173.

1. GİRİŞ

Kültürel miras, önemli bir seyahat motivasyonu olarak turizmin temel bileşenlerindendir (UNWTO, 2018). Kültürel miras turizmi, destinasyonlar için hem fırsat hem de tehdit barındırmaktadır. Fırsatlar; ekonomik kalkınma, istihdam, kültürel kimliğin korunması ve mekânsal aidiyet gibi unsurları içerirken (Baykan, 2007; Chong & Balasingam, 2019; Fang vd., 2021), küresel gelişmeler yerel dokuyu zayıflatabilmektedir (Kocakaya & Dönmez, 2022). Genç kuşakların ilgisizliği ise modernizm ve popülerizme yönelimle açıklanmakta ve mirasın geleceği için tehdit oluşturmaktadır (Cihangir & Köksal, 2019; Yılmaz & Bostan, 2024). Turizm, kültürlerin özünü koruyarak yaşatabilse de sürdürülebilirlikten uzak yaklaşımlar kültürü metalaştırıp yüzeyselleştirebilmektedir (Liu vd., 2022; Ma vd., 2021). Bu nedenle, koruma politikaları güçlendirilmeli, özellikle yerel halk sürece aktif katılmalıdır (Çatalbaş & Kılıç, 2021). Böylece kültürel miras tüketimden yaşatmaya dönüştürülerek hem ev sahibi topluma hem de turizm paydaşlarına yapıcı katkılar sağlayabilir.

Türkiye’de yerel halkın kültürel miras, sürdürülebilirlik ve turizme bakış açısını inceleyen çalışmalar mevcuttur (Gökhan & Duran, 2025; Okuyucu & Somuncu, 2012; Pekerşen vd., 2019; Varol, 2020; Yücel & Birdir, 2022). Bu araştırmalar önemli bir vizyon sunsa da yerel halkın mirasın turizme kazandırılmasına dair duygu ve düşüncelerine odaklanan çalışmalar sınırlıdır. Ayrıca birçok araştırmada stratejik öneriler geliştirilmesine rağmen (Acar Ata, 2023; Coşkun & Okuyucu, 2023; Eren & Dinç, 2021), sürdürülebilirlik ekseninde bir planlama modeli sunulmamıştır. Oysaki şehir bazlı çalışmaların, farkındalığı ve sürdürülebilirliği güçlendirebileceği bilinmektedir (Akgün vd., 2024). Dolayısıyla bu durum, destinasyonlara özgü sürdürülebilir planlama modellerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Türkiye, tarihi ve kültürel zenginliğiyle birçok bölgenin tanıtım ve gelişim açısından sıçrama noktasına ihtiyaç duyduğu bir coğrafyadır. Bu bölgelerden biri, sakin şehir unvanına sahip ve köklü kültürel mirasıyla öne çıkan Yalvaç’tır. Yalvaç’taki kültürel miras değerlerine yönelik yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun Pisidia Antiocheia ile ilgili olduğu tespit edilmiştir (Alpaslan & Beyhan, 2025; Elantably, 2024; Özhanlı & Gökpunar, 2024; Ünal & Karataş, 2025; Wallner, 2025). Yalvaç turizmine yönelik yapılan çalışmalar ise keçecilik kültürünün turizme entegrasyonu (Koçak, 2020), kültürel miras değerleri ve turizmi (Öncü, 2021) ile sakin şehir kimliği (Akça & Özcan, 2021; Tüfekçi & Akbaş, 2020) üzerine yoğunlaşmıştır. Bu araştırmalarda, Yalvaç’ın turizm gelişiminde kültürel varlıkların korunması ve yerel halkın sürece dâhil edilmesi gerektiği vurgulansa da sakin şehir kimliği bağlamında yerel halkın bakış açısıyla kültürel miras turizmine yönelik sürdürülebilir bir planlama modeli geliştirilmediği görülmektedir.

İlgili literatürde, Türkiye’de çoğunlukla kültürel miras yönetimine yönelik modeller geliştirilmiştir (Özcan & Bal, 2025; Özcan & San, 2011). Kültürel varlıkların turizme kazandırılması için farklı yaklaşımlar da vardır. Örneğin Bahçe (2009), kırsal alanlarda hazırlık, potansiyel değerlendirme, planlama, imaj oluşturma, uygulama ve izleme aşamalarını içeren bir model önermiştir. National Trust for Historic Preservation (2008) ise potansiyel belirleme, planlama, ziyaretçi yönetimi, kaynakların korunması ve pazarlamadan oluşan dört adımlı bir model geliştirmiştir. Diğer bir açıdan, sakin şehir bölgelerinde öz değerleri koruyarak titiz bir turizm planlaması gerektiği vurgulanmaktadır (Tüfekçi & Akbaş, 2020). Acar (2018), bu alanlarda çevre duyarlılığının yüksek, planlamanın ise konaklamadan hizmetlere kadar bütüncül olması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca Çokişler’e (2021) göre kültürel mirasın turizme entegrasyonunda çok paydaşlı, bağlam merkezli bir yaklaşım izlenmelidir. Yang, Qiu ve Fu (2021) ise katılımcı planlamanın yerel halkın algılarının belirlenmesiyle başlaması, uzman görüşleriyle harmanlanarak ön planlama yapılması ve ardından tüm paydaşların katılımıyla nihai planlamaya geçilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu araştırmada söz konusu yaklaşım benimsenmiş ve ön planlama aşaması hedeflenmiştir. Dolayısıyla temel soru şudur: Yerel halkın kültürel miras değerlerine, sürdürülebilirliğine ve turizmine yönelik algılarından hareketle, Yalvaç’ın kültürel miras turizmine yönelik nasıl bir ön planlama modeli önerilebilir?

Yukarıda belirtilen tespitlerden ve yaklaşımlardan hareketle bu araştırmanın amacı, Yalvaç’ta yerel halkın kültürel miras değerlerine, sürdürülebilirliğine ve turizmine yönelik algılarından hareketle kültürel miras değerlerinin korunması ve sürdürülebilirliği ekseninde, kültürel miras turizminin gelişimini hızlandırmak için katılımcı ve sürdürülebilir bir ön planlama modelini önermektir. Bu

araştırma, ilgili alanyazına, turizm sektörüne ve Yalvaç'ın destinasyon gelişimine farklı açılardan katkılar sağlayacağı öngörülmektedir. Sadece genel öneriler sunan çoğu çalışmanın aksine, bu araştırma kültürel miras turizmi gelişimi için sürdürülebilirlik, süreç ve yerelliği entegre eden pratik, topluluk bilgisi odaklı bir ön planlama modeli önermektedir. Yerel bilgiyi öncelik belirleme, sıralama ve yönetim için yapılandırıcı bir girdi olarak ele alarak, katılımın ön planlama aşamasında nasıl işlevsel hale getirilebileceğini göstermektedir. Ön planlamayı resmi planlama, ürün geliştirme ve pazarlamadan önceki ayrı bir aşama olarak çerçeveleyen model, sürdürülebilirliği ve miras değerlerini korumaya yardımcı olurken, Yalvaç'a paydaşların koordinasyonu ve uygulanabilir kararlar için yapılandırılmış, yerel temelli bir yol haritası sunmaktadır. Metodolojik olarak, yerel bağlam ve kapasite kısıtlamalarına duyarlı kalarak benzer miras destinasyonlarına uyarlanabilen, tekrarlanabilir, topluluk algısına odaklı bir mantık sunmaktadır.

2. LİTERATÜR

2.1. Kültürel Miras, Sürdürülebilirlik, Turizm ve Yerel Halk İlişkisi

Kültürel miras, bir toplumun tarihsel birikimini ve değerlerini yansıtan somut (anıtsal yapılar, eserler) ve somut olmayan (gelenekler, sözlü anlatımlar) unsurların bütünüdür (Deniz, 2024; Halaç & Bademci, 2021; Kuşçuoğlu & Taş, 2017; UNESCO, 2022). UNESCO, 1972'de somut, 2003'te ise somut olmayan mirasın korunmasına yönelik sözleşmeler kabul etmiştir (Çakırca, 2015). Kültürel mirasın korunması, toplumsal kimlik ve belleğin sürdürülmesi açısından önemlidir. Yerel halkın eğitim ve bilinçlendirme yoluyla sürece katılımı, koruma faaliyetlerini güçlendirmektedir (Güneş & Alagöz, 2018; Karpuz, 1990). UNESCO'nun (1994) Dünya Mirası Eğitim programı ise özellikle gençlerin konuyla ilgili bilinçlendirilmesine odaklıdır. Ayrıca sürdürülebilirlik, bugünkü ihtiyaçları karşılarken gelecek nesilleri tehlikeye atmamak olarak tanımlanmaktadır. Turizm, doğal, kültürel ve sosyo-kültürel kaynaklara bağlıdır (Uğurlar, 2017); ancak kısa vadeli kazanç odaklı anlayış, çevresel tahribata ve kültürel mirasın metalaşmasına yol açabilmektedir (Özkök & Gümüş, 2009; Soylu & Şahin, 2023). Buna karşılık sürdürülebilir turizm; çevresel temizlik, kaynak verimliliği, yerel refah ve kültürel değerlere saygıyı öne çıkarmaktadır (UNWTO, 2005). Kültürel mirasın doğru planlama ile turizme kazandırılması, gelecek nesillere aktarımını mümkün kılmaktadır (Ceylan vd., 2023). Bu süreçte en önemli adım, yerel halkın bakış açısını ortaya koymak ve onları destinasyon yönetiminin merkezine almaktır (Deniz, 2024).

Kültürel miras turizmi; tarihi yapılar, müzeler, festivaller ve gelenekler aracılığıyla ziyaretçilerin bir bölgenin tarihini ve kültürünü deneyimlemesini sağlamaktadır (Kalay & Yıldız, 2017). Bu turizm türü, hem kültürel değerlerin korunmasını teşvik etmekte hem de yerel kalkınmayı desteklemektedir (Özdemir & Hastaoğlu, 2024). Kültürel miras turizmi, aynı zamanda ziyaretçi ile ev sahibi toplum arasında kültürel bir etkileşim sürecidir (Alagöz vd., 2018). Kültürel aktiviteler, turizm motivasyonunu artırmakta dolayısıyla destinasyon seçimini etkilemektedir (Emekli, 2005). Ancak sürdürülebilir olabilmesi için yerel halkın bilinçlendirilmesi ve sürece katılımı şarttır (Dilek & Koyun, 2024). Türkiye'de yapılan birçok çalışmada, yerel halkın turizme olumlu baktığı ve kültürel miras turizmine destek verdiği bulunmuştur (Akpirinç & Mancı, 2019; Belber & Sözbilen, 2019; Okuyucu & Somuncu, 2012; Uslu & Kiper, 2006; Pekerşen vd., 2019). Bulgular, kültürel miras, turizm ve yerel halk arasında güçlü bir bağ olduğunu göstermekte ve sürdürülebilirliğin halkın aktif katılımına dayandığını ortaya koymaktadır (Çınar, Bal & Kavacık, 2024; Üst Can & Can, 2017).

Uluslararası ve ulusal araştırmalar da bu durumu desteklemektedir. Chauhan (2022), Hindistan'da yerel halkın kültürel miras turizmini yalnızca ekonomik değil, aidiyet ve toplumsal fayda nedeniyle de benimsediğini ortaya koymuştur. Türkiye'de ise Şanlıurfa (Mancı, 2022), Eskişehir (Coşkun & Okuyucu, 2022), Diyarbakır (Özdemir & Hastaoğlu, 2024) ve Mardin (Koyun & Dilek, 2024) çalışmalarında benzer bulgular elde edilmiştir. İzmir Birgi'de yaşlı halkın miras konusunda bilinçli, gençlerin ise ilgisiz olduğu görülmüştür (Gökhan & Duran, 2025). Tüm bu araştırmalar, yerel halkın kültürel mirası önemseyip turizmin bu değerlerin korunmasına katkı sağlayacağına inandığını göstermektedir. Dolayısıyla, halkın aktif rolü kültürel miras turizminin tüm paydaşlar için yapıcı sonuçlar doğurmasının ön koşuludur.

2.2. Yalvaç'ın Tarihi, Başlıca Kültürel Miras Değerleri ve Turizmi

Isparta'nın ilçesi Yalvaç, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve özellikle Pisidia'nın merkez kenti olmuştur (Çolak, 2019). M.Ö. 3. yüzyılda I. Nikator tarafından kurulan kent, adını ya

hanedan üyelerinden (Negiz, 2017; Özhanlı, 2013) ya da bölgeye yerleşen Oğuz boylarından “Yalvaç”lardan almıştır (Gökalp, 1976). Her ne kadar Helenistik ve Roma dönemleri başlangıç kabul edilse de yerleşim Paleolitik Çağ’a (Negiz, 2017) ve Geç Neolitik’e kadar uzanmaktadır (Kuter & Erdoğan, 2006). Yalvaç, Kybele ve Men inançlarının yanı sıra Musevilik, Hristiyanlık ve İslamiyet açısından da önemli bir merkez olmuş, Aziz Paul’un vaazıyla Hristiyanlığın ilk yayılım noktalarından biri haline gelmiştir (Halaç & Şahin, 2022; Sargın, 2006). Seleukos, Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde dini ve sosyal yapılarla zenginleşen kent, zamanla savaşlarla ve afetlerle tahrip olmuştur.

Yalvaç’ın önemli kültürel mirasları arasında Pisidia Antiocheia Antik Kenti, Men Kutsal Alanı, Yalvaç Müzesi, Devlethan ve Ulu Camii, Frig Kaya Mezarları, Tıraşzade Konağı ve Tarihi Çınaraltı Alanı sayılmaktadır (Eroğlu, 2012; Kılınç, Ongun & Kılınç, 2019; Yerli, 2020). Ayrıca Yalvaç’ta çok sayıda höyük bulunmaktadır (Çelmeli, Uzun & Gül, 2020). Roma dönemine ait su kemerlerinden yalnızca 250 metrelik kısmı ayakta kalabilmiştir (Altınışık, 2019). Hüyükli beldesindeki üç gözlü köprü’nün Roma ya da Selçuklu yapısı olduğu tartışmalıdır. Kentte keçecilik, dericilik, demircilik, halıcılık ve bakırcılık gibi el sanatları gün geçtikçe önemini yitirmektedir (Sargın, 2006). 1864’te kurulan belediye teşkilatının ardından dericilik özellikle Cumhuriyet döneminde Yalvaç’ı öne çıkarmıştır (Kum, 2023). Yöreye özgü gastronomik değerler arasında hamursuz ekmek, keşkek, kesmik baklavası ve kaçamak tatlısı bulunmaktadır (Yerli, 2020). Ayrıca Yalvaç’ın “Yalvaç Hamursuzu” ürünü coğrafi işaretli bir üründür.

Yalvaç’ta somut olmayan kültürel miras değerleri arasında keçeciliğin önemli bir yeri bulunmaktadır. Keçeciliğin başlangıç tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, Yalvaç’ta keçe üretiminin çok eski dönemlere dayanan yerel bir zanaat olduğu kabul edilmektedir. Günümüzde usta sayısı azalsa da geleneksel yöntemlerle üretim yapan ustalar, yöresel motifleri yaşatarak bu mirası sürdürmektedir. Atölye ziyaretleri, festival ve hediyelik ürün üretimi üzerinden keçecilik, Yalvaç’ın turistik çekiciliğini ve yerel ekonomisini destekleyen tamamlayıcı bir unsur hâline gelmektedir (Koçak, 2020). Yalvaç’ta keçe sanatı, genç kuşakların ilgisizliği, teknolojik dönüşüm ve emeğin karşılığını alamama gibi nedenlerle diğer el sanatlarıyla birlikte kaybolma riskiyle karşı karşıyadır. Buna karşın, tek usta olarak üretimi sürdüren Gencer Kondal’ın atölyesi, festivaller ve ziyaretçi/turist talebiyle canlı tutulmakta; üretim de geleneksel büyük parçalardan daha çok çanta, fular ve anahtarlık gibi küçük hediyelik ürünlere doğru evrilmektedir (Karatay, 2019).

Augustus Tapınağı Pisidia Antiocheia antik kenti içerisinde bulunmaktadır. Tamamen kaya katmanını oyma yöntemiyle kült oluşturulmuştur. Tapınağın Roma öncesindeki bir dönemde inşa edildiği fakat Roma’nın coğrafyada hâkim güç olmasından sonra Augustus kültüne dönüştürüldüğü değerlendirilmektedir (Özhanlı, 2022). Çınaraltı mevkiine yakın bir konumda bulunan Devlethan Cami, dört cephesi açık ve hamam, medrese ve Çınaraltı gibi kolektif yapılar bütünüyle Selçuklu dönemi özelliklerini yansıtmaktadır. II. Kılıçarslan’ın kardeşi Devlethan için yapıldığı düşünülen Cami ile ilgili literatürde tarihçesiyle ilgili yeterince bilgi bulunmamaktadır (Halaç & Şahin, 2022). Yapının beden duvarlarında Pisidia Antiocheia’dan getirildiği düşünülen devşirme malzeme kullanılmıştır. Frigya bölgesinde yaygın olarak görülen Men kültü, Psidia Antiocheia’sında genç ve sakalsız olarak tasvir edilmiştir (Karamut, 1989).

Men tapınağı, deniz seviyesinden 1600m. yüksekte bulunmakta olup, gemen koruluğu olarak geçen tepenin neredeyse tamamında dini yapıların bulunduğu değerlendirilmektedir (Özhanlı, 2022). Tarihi Çınar Ağacı, yaklaşık 25m. boy, 10m. gövde alanı, 3,25m. çapa sahip olup, 1200’lü yıllarda dikilmiş ve 800 yaşını aşmıştır (Yalvaç Belediyesi, 2025). 3 kemerli köprü, Yalvaç/Hüyükli sınırları içerisinde bulunmaktadır. 3 gözlü-kemerli olarak inşa edilmiştir. Roma ya da Selçuklu döneminde yapıldığı ve farklı dönemlerde restorasyon geçirdiği değerlendirilmektedir. Frig Kaya Mezarları, Yalvaç’a yaklaşık 25 km mesafede, Eğirdir gölünün kıyısında bulunmaktadır. 3 mezar yapısı bulunmaktadır. Frig dönemine tarihlenen kaya mezarları, Roma döneminde işlev değiştirerek kaya kilisesine dönüştürülmüştür (Yalvaç Belediyesi, 2025). Yalvaç Müzesinin yapımına 1963 başlanılmış olup 1966 yılında kullanıma açılmıştır. 1975 tarihinden itibaren müze müdürlüğü olarak hizmet veren müze binasında, 4 salon ve bahçe kısmında müze envanterinde kayıtlı eserler sergilenmektedir (Isparta İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2025).

Türkiye’de Cittaslow, 2009 yılında başlayarak, günümüzde 26 üye destinasyonu olan bir hareket haline gelmiştir (Cittaslow Türkiye, 2025). Yalvaç, 2012 yılında Ulusal Cittaslow (Sakin Şehir) komitesi

tarafından sakin şehir unvanına sahip olmuştur (Çolak, 2019). Isparta İl Kültür Turizm Müdürlüğü verilerine göre Yalvaç'ta A Grubu 2 seyahat acentesi bulunmaktadır. Yalvaç, 3'ü Bakanlık işletme belgeli (3 yıldızlı, 2 yıldızlı ve apart), 3'ü Belediye belgeli, uygulama oteli ve öğretmen evi olmak üzere toplamda 184 odalı ve 369 yatak kapasiteli 8 konaklama işletmesine sahiptir. Yalvaç'ta ayrıca Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesinde Yalvaç Meslek Yüksekokulu'nda Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü Turist Rehberliği programı aktif eğitim vermektedir. Yalvaç'ın turist sayısı net olarak bilinmemektedir. Ancak Yalvaç Müzesi'ni ve Pisidia Antiocheia Antik Kenti'ni 2021 yılında 9057, 2022 yılında 21293 ve 2023 yılında ise 25228 kişi ziyaret etmiştir (Tablo 1) (Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2025).

Tablo:1 Yalvaç Müzesi'ne ve Pisidia Antiocheia'ya Ait Ziyaretçi İstatistiği

Kültürel Miras Unsuru	2021		2022		2023	
	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı
Yalvaç Müzesi	3975	119	8289	786	6648	619
Pisidia Antiocheia Antik Kenti	4301	662	5704	6514	5364	12.597

Kaynak: Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2025)

Şekil 1. Yalvaç'ta Ön Plana Çıkan Kültürel Miras Değerleri

Augustus Tapınağı

Pisidia Antiocheia

Devlethan Camii

Men Tapınağı

Tarihi Çınar Ağacı

Kemerli Köprü

Kaya Mezarları

Hamidiye Camii

Yalvaç Evleri

Eski Deri Fabrikası

Keçe Evi

Yalvaç Müzesi

Osmanlı Hamamı

Hamursuz Ekmek

Kesmik Baklavası

Kaynak: Kültür Envanteri (2025), Yalvaç Belediyesi (2025)

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırma, araştırılan olgunun bütünsel ve bağlama duyarlı bir anlayışını geliştirmek için tek bir yerel ortama odaklanan, bağlama özgü keşifsel nitel bir çalışma olarak tasarlanmıştır (Bengtsson, 2016; Stebbins, 2001). Tümevarımsal bir yaklaşımla yönlendirilen metodolojik yapı, hipotez testinden ziyade anlam oluşturma ve kalıp tanımlamaya öncelik vererek, literatürde henüz açıkça ifade edilmemiş

unsurlara açık kalmıştır (Chan & Hawkins, 2010). Bu yaklaşım, olguyu derinlemesine betimlemeye, farklı duygu, düşünce ve deneyimleri keşfetmeye ayrıca bütüncül bir kavrayış üretmeye elverişli olduğu için benimsenmiştir (Creswell & Creswell, 2017; Kozak, 2017; Strauss & Corbin, 1998; Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2011). Buna göre, genel yöntem, niteliksel kalite kriterlerine uygun entegre bir araştırma planı olarak yapılandırılmış ve prosedürel ayrıntılar aşağıdaki alt bölümlerde raporlanmıştır (Bengtsson, 2016; Kozak, 2017; Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2011).

3.2. Örneklem

Araştırmanın verileri, amaca göre örneklem yöntemi (Suri, 2011) ile doğrudan araştırma konusuyla ilgili grup olan Yalvaç'ta doğup büyümüş veya uzun süre yaşayan (yerleşik bir hayat sürmeye devam eden, kentin kültürel normlarına hâkim), kültürel mirasa ilgisi olan, orta (lise) ve üst (üniversite) düzey eğitilmiş yerel halktan toplanmıştır. Bu grubun seçilmesinin temel sebebi, katılımcıların bilinç düzeyinin yüksek olduğunun dolayısıyla daha bilinçli değerlendirme yapabilecekleri göz önüne alınarak onlardan kentin kültürel mirası ve turizmi ile ilgili daha sağlıklı bilginin alınmasının düşünülmüştür. Bir nitel araştırma yapabilmek için Mason'a (2010) göre en az 15 kişiden veri toplanmalıdır. Bengtsson'a (2016) göre ise nitel araştırmalar için güvenilir bir planlama yapılması dahilinde örnek büyüklüğüyle ilgili belirli bir sınırlandırmanın yapılmasına gerek yoktur. Her iki yaklaşıma göre bu çalışmanın örneklem büyüklüğünün yeterli olduğuna kanaat getirilmiştir. Araştırma verileri toplanırken, verilerin tekrara düştüğü (Taylor, Bogdan & DeVault, 2016) ve belirli bir doyuma ulaşıldığı görülmüş olup (Yıldırım & Şimşek, 2018) veri toplama sonlandırılmıştır. Sonuç olarak toplam 71 katılımcıdan geri dönüş alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Yöntemi

Araştırmada, tümevarım ve keşifsel bir yaklaşım ile yerel halkın aynı anda Yalvaç'ın kültürel miras değerlerine, sürdürülebilirliğine ve turizmine yönelik güncel algılarının tanınmasına açık bir zihin sağlanmıştır (Chan & Hwkins, 2010; Osgerby, 2013). Bu doğrultuda, katılımcılara yöneltililecek sorular, ilgili alanyazına, araştırmacıların gözlemlerine ve uzman görüşüne dayanarak şu şekilde belirlenmiştir:

Yalvaç'ın kültürel miras değerlerini sıralayabilir misiniz?

Yalvaç'ta bulunan kültürel miras değerlerinin korunması ve sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? Detaylı açıklayabilir misiniz?

Yalvaç'taki kültürel miras turizmi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? Detaylı açıklayabilir misiniz?

Katılımcılara yöneltililecek soruların açık ve anlaşılır olup olmadığını test etmek için yerel halktan oluşan üç kişiye pilot uygulama yapılmıştır (Merriam, 2009). Uygulama sonucunda, soruların yönlendirme içermeyen, açık ve net olduğu tespit edilmiştir. Veriler, 20 Eylül-05 Ekim 2025 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama için yapılandırılmış çevrimiçi nitel form kullanılmıştır (Bengtsson, 2016). Bu yöntemin tercih edilme sebepleri; teknolojik imkanları kullanarak kısa sürede daha fazla kişiye ve bakış açısına ulaşabilmek (Braun vd., 2021) ve katılımcıların geniş bir zaman diliminde düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilmelerini sağlayabilmektir (Kozak, 2017). Çevrimiçi formda; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, meslek ve ikamet durumu şeklinde demografik sorular yönetilmiştir. Ayrıca bu formun açıklama kısmında, yukarıda örneklem kısmında belirtildiği gibi formun hangi özelliklere sahip kişilerin doldurulacağı belirtilmiştir. Bu özelliklerin dışında kalan yerel halkın formu doldurmamaları gerektiğine yönelik uyarıda bulunulmuştur. Veri toplama sürecinde, öncelikle araştırmacılar tarafından ilçenin en kalabalık meydanlarına ziyaret gerçekleştirilmiş, ticari işletmelerde ve sosyal alanlarda araştırmanın amacı açıklanmıştır. Ardından çevrimiçi formun linki, e-posta veya WhatsApp ile gönüllü olanlarla paylaşıp doldurmaları sağlanmıştır. Ayrıca Yalvaç'ın önemli sosyal medya hesaplarında formun linki açıklamasıyla beraber paylaşılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Veri seti, MAXQDA'da tümevarımsal nitel içerik analizi (tematik yaklaşım) kullanılarak analiz edildi (Bengtsson, 2016; Elo & Kyngäs, 2008; Hsieh & Shannon, 2005). Katılımcıların açık uçlu yanıtları önce kodlandı. Ardından kodlar, veri parçaları ile sürekli karşılaştırılarak gözden geçirildi. Alt temalar, bağlamına göre daha genel kategoriler altında toplandı ve tema yapısı örtüşmeleri azaltacak şekilde iyileştirildi (Forman & Damschroder, 2008; Graneheim & Lundman, 2004; Thomas, 2006). Ana temalar, çalışmanın soru çerçevesine uygun olarak yapılandırılırken, alt temalar tekrarlayan anlam birimlerinden

oluşturuldu. Tüm temalar, sık kullanılan ifadelerle dayalı yoğunlaştırılmış kısaltma tekniği ile katılımcıların orijinal ifadelerini yakından koruyarak oluşturuldu (Darj vd., 2019). Daha sonra model geliştirmek için nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan tümevarımsal sentez mantığı izlendi. Bu mantıkta, elde edilen temalar, entegre ve süreç odaklı bir çerçeveye dönüştürüldü. Tümevarımsal nitel içerik sonucunda ortaya çıkan temalar, öncelikle farklı planlama işlevlerine eşleştirildi ve kavramsal çakışmaları en aza indirmek için birleştirildi. Daha sonra temalar, mantıksal bağımlılıklara dayalı olarak adım adım sıralandı ve temalar arasındaki geçişleri yapılandırmak için aşama-kapı karar kontrol noktası (kapı-kapı-olgunluk) mantığı izlendi (Cooper, 1990). Model adımları ile alta yatan kanıtlar arasındaki izlenebilirliği korumak için kodlanmış veri setiyle tekrar tekrar karşılaştırıldı (Braun & Clarke, 2006; Elo & Kyngäs, 2008; Gioia vd., 2013; Hsieh & Shannon, 2005; Jabareen, 2009).

Kodlama sayıları, katılımcıların en çok veya az üzerinde durdukları, önemsedikleri, bildikleri ve zihinsel olarak erişilebildikleri konular şeklinde yorumlanmaktadır. Araştırmada, katılımcıların temalara önem atfetme düzeyleri her tablonun altındaki şekillerde gösterilmiştir. Ayrıca her katılımcı bir soruya birden çok cevap verdiği için her cevap kodlanmaktadır. Dolayısıyla her ana ve birinci düzey temaların kodlama sayısı toplamı, her zaman katılımcı sayısını göstermemektedir. Ancak her en alt düzey temaların kodlama sayısı, katılımcı sayısını göstermektedir. Kodlama sayıları, tabloların sağ tarafında “KS+” şeklinde gösterilmiştir. Her tablonun en solunda ise ana temalar; “A, B, C” ve diğer düzeylerdeki alt temalar ise “A.1., B1., A.1.1., B.1.1...” şeklinde gösterilmiştir. Her kategoride en alt düzey temanın hemen sağındaki işaretler, o temanın 71 katılımcıya göre baskınlık oranını vermektedir (* işaret; üçüncü derecede üzerinde durulan temayı [1-23 kişi], ** işaret; ikinci düzeyde üzerinde durulan temayı [24-47 kişi] ve *** işaret ise birinci düzeyde üzerinde durulan temayı [48 ve üzeri kişi] ifade eder). Her kodlama sayısının hemen sağında bulunan işaretler ise ilgili temanın kendi kategorisinde olan baskınlığını ifade etmektedir (* işaret; üçüncü derecede baskın temayı, ** işaret; ikinci düzeyde baskın temayı ve *** işaret ise birinci düzeyde baskın temayı ifade eder).

Oluşturulan kodlamaların ve temaların güvenilirliğinin ve geçerliğinin test edilmesi için profesör unvanlı üç uzmana danışılmış ve onaylatılmıştır (Kozak, 2017). Ayrıca daha ileri düzey güvenilirlik hesaplaması için kodlayıcılar (araştırmacılar) arası uzlaşma aracıyla değerlendirilmiştir. Uzlaşım ölçütü olarak, kodlanmış bölümlerin en az %90 örtüşmesi ($\geq 90\%$) esas alınarak, her iki kodlayıcının kodladığı bölümler üzerinden hesaplama yapılmıştır (Brennan & Prediger, 1981). Analiz, katılımcıların kısa, net ve açık yanıtlarının kodlayıcılar arasında neredeyse tam bir uzlaşma sağlanmasını kolaylaştırdığını göstermiştir ($\kappa = 0,97$).

3.5. Etik Kurul Onayı

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesinin hazırlanması, veri toplama araçlarının uygulanması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması aşamalarının tamamında etik kurallara uygun hareket edilmiştir. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde ANKAD Yayın Kurulu’nun hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm sorumluluk yazarlara aittir. Bu çalışmanın ANKAD dışında herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 18.09.2025 tarihli 2025/361 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

5.1. Katılımcıların Özellikleri

Araştırmaya katılanların %69’u erkek, %76,1’i evli, %64,8’i üniversite mezunu ve %32,4’ü esnafıdır (Tablo 2). Katılımcıların büyük çoğunluğunun üniversite mezunu olması, eğitim seviyelerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Mesleklerin 17 kategoriye ayrılması, çok yönlü bir veri setini ortaya çıkarmaktadır. Katılımcıları yaşları, 30 ile 73 arasında olup ortalaması 41’dir. Katılımcıların %42,2’si 40 yaş altı ve %55’i ise 40 yaş üstüdür. Katılımcıların %78,9’u Yalvaç’ta doğmuş büyümüş ve %21,1’i ise uzun süredir (5-15 yıl arası) ilçede yaşamış ve kültürel kodlara hâkim kişilerdir.

Tablo 2. Katılımcıların Özellikleri

Değişkenler		Sayı	%
Cinsiyet	Kadın	22	31.0
	Erkek	49	69.0
Medeni Durum	Bekar	17	23.9
	Evli	54	76.1
Eğitim	Lise	25	35,2
	Üniversite	46	64.8
Meslek	İnfaz Koruma Memuru	9	12,7
	Tekniker	2	2.8
	Memur	13	18,3
	Jandarma	2	2.8
	Tıp Doktoru	2	2.8
	Psikolog	2	2.8
	Öğretmen	4	5.6
	Emekli	5	7.0
	Aşçı	1	1.4
	Diş Hekimi	1	1.4
	Hemşire	1	1.4
	Muhasebeci	1	1.4
	İnşaat Mühendisi	1	1.4
	Mimar	1	1.4
	Esnaf	23	32.4
	Diyetisyen	1	1.4
	Gazeteci	2	2.8
Yaş	40 Yaş Altı	30	42.2
	40 Yaş Üstü	41	57.8
	Ortalama Yaş: 41		
İkamet Durumu	Yalvaç'ta Doğumuş Büyümüş	56	78.9
	Uzun Süredir Yalvaç'ta Yaşamış	15	21.1

5.2. Genel Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli Sonuçları

Yapılan içerik analizi sonucunda, 1060 kodlama ile 3 ana tema altında 24 alt tema ve 186 en alt tema olmak üzere toplamda 210 tema ortaya çıkmıştır (Tablo 3, 4 ve 5). Katılımcıların en çok Yalvaç'ın kültürel miras değerlerine yönelik bilgi verdikleri ve önem atfettikleri anlaşılmaktadır. Bilgi konusunda, önem sırasına göre ikinci sırada kültürel miras turizmi ve üçüncü sırada ise kültürel miras değerlerinin korunmasının ve sürdürülebilirliğinin geldiği görülmektedir. Bu bulgulardan, katılımcıların Yalvaç'ın kültürel miras değerlerini tanıma düzeylerinin, turizmini ve korunmasını-sürdürülebilirliğini açıklama düzeylerinden oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

5.3. Kültürel Miras Değerlerine Yönelik Sonuçlar

Tablo 3, katılımcıların Yalvaç'ın kültürel mirasını 5 ana ve 96 alt tema altında topladığını ve bu başlıkların önem sırasına göre belirgin biçimde ayrıştığını göstermektedir: “Tarihi Eserler”, “Mutfak Kültürü”, “El Sanatları”, “Folklorik Değerler” ve “Doğal Alanlar” (Şekil 2). Tarihi anıtların ilk sırada yer alması, katılımcıların Yalvaç'ın mirasını en çok somut ve gözle görülebilen mekânlar üzerinden tanıdığını; mutfak kültürü, el sanatları, folklorik değerler ve doğal alanların ise miras algısını gündelik yaşam pratikleri ve yerel deneyimler boyutuna genişlettiğini ortaya koymaktadır. Katılımcılar, "Tarihi Eserler" teması altında 25 kültürel varlıktan bahsetmişlerdir. Eserler incelendiğinde; arkeolojik alan, tapınak, camii, flora, ev, mezar, hamam, fabrika, köprü, kemer, fırın, müze, ada, önemli yollar, fosiller ve el sanatları gibi kategorilere ayrılmaktadır. Bu eserlerden en çok vurgulananlar ise önem sırasına göre “Pisidia Antiocheia Antik Kenti”, “Devlethan Camii”, “Men Tapınağı”, “Tarihi Çınar Ağacı ve Çınaraltı Meydanı”, “Su Kemerleri” ve “Tarihi Yalvaç Evleri ve Konakları” şeklindedir. Anıtsal miras içinde özellikle Pisidia Antiocheia gibi birkaç öne çıkan unsurun etrafında yoğunlaşma, katılımcıların zihninde

Yalvaç mirasının çekirdek birkaç simge üzerinden örgütlendiğini ve diğer miras unsurlarının da çoğunlukla bu çekirdeğin etrafında anlam kazandığını düşündürmektedir.

Mutfak Kültürü teması, 27 gastronomik değerden oluşmaktadır. Bu değerler; ekmek, tatlı, süt ürünü, çorba, baklagiller ve şerbet gibi birçok kategoriye ayrılmaktadır. Katılımcıların en çok işaret ettiği lezzetler ise önem sırasına göre “Hamursuz Ekmek”, “Keşkek Yemeği”, “Kesmik Baklavası”, “Güllaç”, “Camız Kaymağı ve Yoğurdu” ve “Su Böreği” olmuştur. Mutfak Kültürü teması, katılımcıların Yalvaç’ın gastronomisini tek bir cazibe merkezi olarak değil, çeşitli miras portföyü olarak algıladıklarını göstermektedir. Yerle mutfak kimliğinin, ziyaretçi deneyimi tasarımı pratik giriş noktaları olarak da kullanılabilecek, yaygın olarak paylaşılan ve kolayca tanınabilir birkaç ikonik lezzet üzerinde kurulu olduğunu göstermektedir.

El Sanatları teması, 15 kültürel değeri vurgulamaktadır. Katılımcıların hafızasında en çok yer edinen değerler ise önem sırasına göre “Dericilik”, “Keçecilik”, “Halı Dokumacılığı”, “Semercilik” ve “Demircilik” gelmektedir. Bu dağılım, katılımcıların Yalvaç’ın el sanatları mirasını öncelikle geleneksel üretim ve kırsal yaşamda kök salmış, faydacı, zanaat temelli geçim kaynaklarıyla ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Katılımcılar, Folklorik Değerler teması altında 25 kültürel değeri ön plana çıkarmışlardır. Katılımcıların en çok üzerinde durdukları değerler ise “Hıdırelez”, ve “Yörük Kıyafetleri”dir. Doğal Alanlar teması altında ise 4 değer yer almaktadır. Bu değerlerden katılımcıların en çok üzerinde durdukları ise “Hoyran Gölü”dür. Bu örüntü, folklorik mirasın esas olarak sembolik mevsimsel ritüeller ve görünür kimlik belirleyicileri aracılığıyla hatırlandığını, doğal mirasın ise daha dar bir şekilde temsil edildiğini göstermektedir.

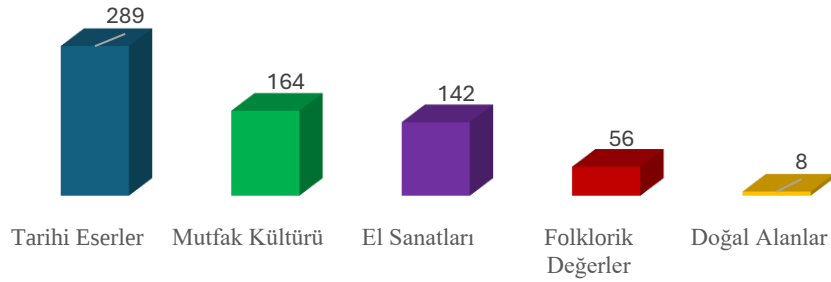
Tablo 3. Yerel Halkın Yalvaç’ın Kültürel Miras Değerlerine Yönelik Görüşleri

Sıra	Tema	KS+
A	YALVAÇ’IN KÜLTÜREL MİRAS DEĞERLERİ	659
A.1.	Tarihi Eserler	289
A.1.1.	Pisidia Antiocheia Antik Kenti***	63***
A.1.2.	Devlethan Camii**	46***
A.1.3.	Men Tapınağı**	41**
A.1.4.	Tarihi Çınar Ağacı ve Çınaraltı Meydanı**	30**
A.1.5.	Su Kemerleri**	24**
A.1.6.	Tarihi Yalvaç Evleri ve Konakları*	20*
A.1.7.	Kaya Mezarları*	13*
A.1.8.	Höyükli Köprüsü*	13*
A.1.9.	Hamidiye (Yeni) Camii*	13*
A.1.10.	Osmanlı Hamamı*	5*
A.1.11.	Tarihi Deri Fabrikası Binası*	4*
A.1.12.	Kemer Köprüsü*	2*
A.1.13.	Yerel Fırınlr*	2*
A.1.14.	Su Çıktığı*	2*
A.1.15.	Deliktaş Y.Oğlu Timurhan Camii*	1*
A.1.16.	Kaşıyukarı Camii*	1*
A.1.17.	Leblebiciler Camii*	1*
A.1.18.	Yalvaç Müzesi*	1*
A.1.19.	Limenia Adası*	1*
A.1.20.	St. Paul Yolu*	1*
A.1.21.	At Arabaları*	1*
A.1.22.	Kiremit Fabrika Bacaları*	1*
A.1.23.	Abacılar Camii*	1*
A.1.24.	Dinazor Fosilleri*	1*
A.1.25.	El İşlemeleri*	1*
A.2.	Mutfak Kültürü	164
A.2.1.	Hamursuz Ekmek (Yalvaç Hamursuzu, Coğrafi İşaretli Ürün) **	33***
A.2.2.	Keşkek Yemeği**	30***

A.2.3.	Kesmik Baklavası*	17**
A.2.4.	Güllaç*	16**
A.2.5.	Camız Kaymağı ve Yoğurdu*	14**
A.2.6.	Su Böreği*	13**
A.2.7.	Kış Çorbası (Bulamaç)*	8*
A.2.8.	Düğün Yemek Geleneği*	5*
A.2.9.	Aşure Günü*	4*
A.2.10.	Kaymaklı Kadayıf*	3*
A.2.11.	Borani*	3*
A.2.12.	Peynir Baklavası*	2*
A.2.13.	Keşkek Töreni*	2*
A.2.14.	Diş Göllesi*	1*
A.2.15.	Mahalle Fırın Ekmeği*	1*
A.2.16.	Kışın Komşularla Pişmaniye Yapımı*	1*
A.2.17.	Davet Yemekleri*	1*
A.2.18.	Taş Fırınlr*	1*
A.2.19.	Pişi*	1*
A.2.20.	Loğusa şerbeti*	1*
A.2.21.	Loğusa peltesi*	1*
A.2.22.	Loğusa çorbası*	1*
A.2.23.	Yöresel Ev Yemekleri*	1*
A.2.24.	Tarhana Çorbası*	1*
A.2.25.	Nohut Yahni*	1*
A.2.26.	Yöresel Düğün Yemekleri (Yahni)*	1*
A.2.27.	Yoğurt Çorbası*	1*
A.3.	El Sanatları	142
A.3.1.	Dericilik**	44***
A.3.2.	Keçecilik**	25**
A.3.3.	Halı Dokumacılığı*	16**
A.3.4.	Semercilik*	16**
A.3.5.	Demircilik*	12*
A.3.6.	Pamuk Çırcır Topu*	7*
A.3.7.	Kalaycılık*	6*
A.3.8.	Nalbantlık*	5*
A.3.9.	Ayakkabı Tamirciliği*	3*
A.3.10.	Yorgancılık (Yüncülük)*	2*
A.3.11.	Saraçlık*	2*
A.3.12.	Bakırcılık*	1*
A.3.13.	El Baltaları*	1*
A.3.14.	Yöresel El Sanatları*	1*
A.3.15.	Minyatür Araç*	1*
A.4.	Folklorik Değerler	56
A.4.1.	Hıdırellez*	9***
A.4.2.	Yörük Kıyafetleri*	7**
A.4.3.	Psidia Şenlikleri*	4**
A.4.4.	Yalvaç Şivesi*	4**
A.4.5.	Yalvaç Halk Oyunları*	3*
A.4.6.	Pazar Duası*	3*
A.4.7.	Yalvaç Düğün Eğlenceleri*	3*
A.4.8.	Köy Odaları Sohbetleri*	3*
A.4.9.	Yalvaç Türküleri*	2*
A.4.10.	Faytonculuk*	2*
A.4.11.	Ozan Geleneği*	2*

A.4.12.	Diş Göllesi*	1*
A.4.13.	Yörük Yaşam Gelenekleri*	1*
A.4.14.	Lakaplar*	1*
A.4.15.	Nevruz*	1*
A.4.16.	Çınaraltı Kültürü*	1*
A.4.17.	Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah*	1*
A.4.18.	Gelinlerin Kaynana Evini Temizliği (Bayramlarda)*	1*
A.4.19.	Yağmur Duaları*	1*
A.4.20.	Asker Gecesi*	1*
A.4.21.	Köstek Kesmek (Çocuk)*	1*
A.4.22.	Cenaze Sonrası Yedisi*	1*
A.4.23.	Kırkı Çıkma Geleneği (Çocuk)*	1*
A.4.24.	Elli İkisini ve Yılıni Yapmak*	1*
A.4.25.	Haftalık Aile Büyükleri Ziyaretleri*	1*
A.5.	Doğal Alanlar	8
A.5.1.	Hoyran Gölü*	4***
A.5.2.	Ayı İni Mağarası*	2**
A.5.3.	Şahin Tepesi*	1*
A.5.4.	Tasevi Plajı*	1*

+KS = Kodlama Sayısı, ***Birinci Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema, **İkinci Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema, *Üçüncü Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema

Şekil 2. Yalvaç'ın Kültürel Miras Değerlerine Yönelik Katılımcıların Vurgu Düzeyleri (Kodlama Yoğunluğu)

5.4. Kültürel Miras Değerlerinin Korunmasına ve Sürdürülebilirliğine Yönelik Sonuçlar

Tablo 4'te katılımcıların Yalvaç'ın kültürel miras değerlerinin korunması ve sürdürülebilirliğine yönelik görüşleri yer almaktadır (5 alt ve 36 en alt tema). Katılımcıların bu konuyla ilgili önem sırasına göre üzerinde durdukları temalar şu şekildedir: “Koruma ve Sürdürülebilirlik Yönetiminin Güçlendirilmesi”, “Yerel Zanaatkarlığın Yaşatılması”, “Kamusal İş Birliğinin ve Dayanışmanın Güçlendirilmesi”, “Kültürel Mirasın Fiziksel ve Dijital Yaşatılması” ve “Bilimsel Desteğin Artırılmasıdır”. Genel olarak, bu öncelik sırası, katılımcıların mirasın sürdürülebilirliğini, öncelikle güçlü, koordineli yönetim ve topluluk temelli yönetim yoluyla güvence altına alınması gereken bir şey olarak gördüklerini, dijital/fiziksel belgeleme ve bilimsel girdilerin ise esas olarak ana itici güçlerden ziyade destekleyici araçlar olarak hizmet ettiğini göstermektedir.

Şekil 3'te gösterildiği üzere katılımcıların bu konuda en çok vurguladıkları tema, “Koruma ve Sürdürülebilirlik Yönetiminin Güçlendirilmesidir”. Kendi kategorisinde en çok vurgulanan alt temalar ise “Daha Yoğun ve Etkili Sürdürülebilirlik Stratejilerinin Üretilmesi ve Uygulanması (Koruma ve Sürdürülebilirlik Yönetiminin Geliştirilmesi)”, “Yerel Zanaatkarlığın Sürdürülebilmesi İçin Eğitim Kurumlarının Teşvik Edilmesi (Yerel Zanaatkarların Yaşatılması)”, “Belediyenin Önderliğinde İş Birliklerinin Artması (Kamusal İş Birliğinin ve Dayanışmanın Güçlendirilmesi)”, “Kültürel Varlıkların Yatırımlar ile Korunması (Kültürel Mirasın Fiziksel ve Dijital Yaşatılması) ve “Akademiye”

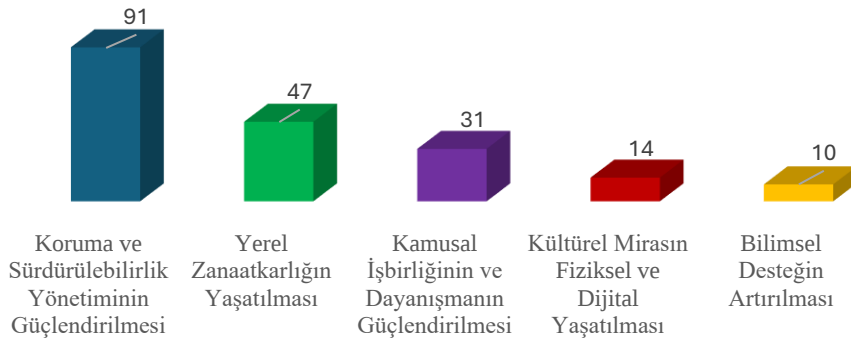
Tarafından Kültürel Miras Değerlerinin Korunmasına Dair Stratejiler Geliştirmesi (Bilimsel Desteğin Artırılması). Bir bütün olarak ele alındığında, katılımcıların mirasın korunması ve sürdürülebilirlik gibi genel konuları öncelikle operasyonel bir bakış açısıyla yorumladıklarını göstermektedir. Katılımcılar, eğitim odaklı zanaat aktarımı, belediye öncülüğünde koordinasyon, yatırım temelli koruma (dijital/fiziksel koruma dahil) ve akademik bilgilere dayalı rehberlik ile desteklenen, daha güçlü yönetim ve uygulanabilir sürdürülebilirlik stratejileriyle görünür bir ilerleme kaydedilmesini öne sürmektedirler.

Tablo 4. Yalvaç'ın Kültürel Miras Değerlerinin Korunmasına ve Sürdürülebilirliğine Yönelik Katılımcıların Görüşleri

Sıra	Tema	KS+
B	YALVAÇ'IN KÜLTÜREL MİRASININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	193
B.1.	Koruma ve Sürdürülebilirlik Yönetiminin Güçlendirilmesi	91***
B.1.1.	Daha Yoğun ve Etkili Sürdürülebilirlik Stratejilerinin Üretilmesi ve Uygulanması**	30***
B.1.2.	Koruma ve Sürdürülebilirlik ile İlgili Sosyal Medyada Nitelikli Bilgilendirmenin Yapılması**	27***
B.1.3.	Koruma ve Sürdürülebilirlik ile İlgili Kuşaklar Arası Etkileşimle Eğitimlerin Verilmesi*	14**
B.1.4.	Pisidia Antik Kenti Gibi Halı Hazırda Olan Değerlerin Turizm Açısından Güçlendirilmesi*	8*
B.1.5.	Etkili Bir Yönetim Anlayışı ile Aslını Koruyarak Kültürel Miras Değerlerinden Gelir Elde Edilmesi*	6*
B.1.6.	Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimini Sisteminin Oluşturulması*	2*
B.1.7.	Kültürel Değerlerin Kullanımına Yönelik Denetimlerin Sıklaştırılması*	2*
B.1.8.	Kültürel Değerlerin Korunmasına Yönelik Özel Materyallerin (levha, broşür vb.) Hazırlanması*	1*
B.1.9.	Kültürel Miras Değerleri ile Toplum ve Çevre Uyumunun Sağlanması*	1*
B.2.	Yerel Zanaatkarlığın Yaşatılması	47**
B.2.1.	Yerel Zanaatkarlığın Sürdürülebilmesi İçin Eğitim Kurumlarının Teşvik Edilmesi*	23***
B.2.2.	Gençlerin Yerel Zanaat Öğrenmelerinin ve Ustalaşmalarının Teşvik Edilmesi*	18**
B.2.3.	Mevcut Zanaat Ustalarının Maddi ve Manevi Desteklenmesi*	3*
B.2.4.	Mahalle Fırınlarnın Tekrar Açılarak Yerel Zanaatın Devam Ettirilmesi*	3*
B.3.	Kamusal İşbirliğinin ve Dayanışmanın Güçlendirilmesi	31**
B.3.1.	Belediyenin Önderliğinde İş Birliklerinin Artması*	7***
B.3.2.	Belediye ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Arasında İş Birliğinin Güçlendirilmesi*	5***
B.3.3.	Belediyenin Öncülüğünde Kamu Ortaklığıyla Kültürel Festivallerin Düzenlenmesi*	5***
B.3.4.	Yerel Halk ve Yerel Yönetimler Arasında İş Birliğinin Güçlendirilmesi*	3**
B.3.5.	Tüm Paydaşların Katılımı ile Gelenek ve Göreneklerin Sosyal Programlarla Yaşatılması*	3**
B.3.6.	Kamu Kurumları İş Birliği ile Seyahat Acenteleri ve Tur Operatörlerinin Ağırlanması*	3**
B.3.7.	Tüm Paydaşların Katılımıyla Gerçekleşen Kültürel Faaliyetlere Ziyaretçilerin Katılımının Teşvik Edilmesi*	2*
B.3.8.	Belediye, STK'lar ve Yerel Halk Arasında İş Birliğinin Güçlendirilmesi*	1*
B.3.9.	Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı Arasında İş Birliğinin Güçlendirilmesi*	1*
B.3.10.	Yerel Yönetimin İş Birliğinde Halkın Kültürel Eserlere Ulaşımının Kolaylaştırılması*	1*
B.4.	Kültürel Mirasın Fiziksel ve Dijital Yaşatılması	14*
B.4.1.	Kültürel Varlıkların Yatırımlar ile Korunması*	5***
B.4.2.	Kültürel Varlıkların Kayıt Altına Alınması*	4***

B.4.2.1.	Sürelî Yayınlarla Kültürel Varlıkların Aktarımı*	1*
B.4.2.2.	Yaşlı Vatandaşların Anılarının Soyut Kültürel Miras Olarak Kayıt Altına Alınması*	1*
B.4.2.3.	Kültürel Varlıkların Aslına Uygun Olarak Dijital Ortama Aktarılması*	1*
B.4.2.4.	Kültürel Varlıkların Aslına Uygun Olarak Envanterinin Çıkarılması*	1*
B.4.3.	Somut Kültürel Varlıkların Aslına Uygun Olarak Restorasyonunun Yapılması*	3*
B.4.4.	Kültürel Miras Tahribatına Ağır Cezaların Uygulanması*	1*
B.4.5.	Definecilerin Önüne Geçilmesi*	1*
B.5.	Bilimsel Desteğin Artırılması	10*
B.5.1.	Akademisyenler Tarafından Kültürel Miras Değerlerinin Korunmasına Dair Stratejiler Geliştirmesi*	7***
B.5.2.	Kültürel Miras Araştırmacılarının Desteklenmesi*	1*
B.5.3.	Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Çalıştayların ve Konferansların Düzenlenmesi*	1*
B.5.4.	Unutulmuş Kültürel Miras Değerlerinin Tespiti İçin Akademisyenlerin Teşvik Edilmesi*	1*

+KS = Kodlama Sayısı, ***Birinci Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema, **İkinci Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema, *Üçüncü Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema

Şekil 3. Yalvaç'ın Kültürel Miras Değerlerinin Korunmasına ve Sürdürülebilirliğine Yönelik Katılımcıların Vurgu Düzeyleri (Kodlama Yoğunluğu)

5.5. Kültürel Miras Turizmine Yönelik Sonuçlar

Tablo 5'te yerel halkın Yalvaç'ın kültürel miras turizmine yönelik görüşleri yer almaktadır (14 alt ve 54 en alt tema). Tabloya göre katılımcıların üzerinde durdukları temalar önem sırasına göre "Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin Mevcut Durumu" ve "Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin Gelişimini Hızlandırılması" şeklindedir. Bu sıralama, büyük ölçüde pragmatik bir tutumu belirtmektedir. Katılımcılar, kültürel miras turizmini öncelikle şu anda bulunduğumuz nokta olarak çerçevelemekte ve daha sonra destinasyonu ileriye taşıyabilecek somut araçlar olarak ele almaktadırlar.

Katılımcılar, Yalvaç'ın kültürel miras turizminin en zayıf yönlerini, "Tanıtım ve Bilinçlendirme Yetersizliği", "Stratejik Planlama Eksikliği", "Altyapı ve Üstyapı Yetersizliği" ve "Deneyim, Ürün ve Gelir Üretme Eksikliği" şeklinde belirtmişlerdir. Şekil 4'teki verilere göre ise Tanıtım ve Bilinçlendirme Yetersizliği teması, katılımcıların en çok vurguladıkları tema olmuştur. Tabloya göre kendi kategorisinde en çok önceliklendirilen alt temalar ise şu şekildedir: "Kültürel Miras Turizmine Yönelik Nitelikli Tanıtımın Yetersizliği (Tanıtım ve Bilinçlendirme Yetersizliği)", "Kültürel Miras Turizmi Planlamasına Yeterli Değerin Verilmemesi (Stratejik Planlama Eksikliği)", "Kültürel Miras Turizmine Yönelik Alt Yapının Yetersizliği (Altyapı ve Üstyapı Yetersizliği)", "Kültürel Varlıkları Ziyaretlerinden Gelir Elde Edilmemesi (Deneyim, Ürün ve Gelir Üretme Eksikliği)". Katılımcılar, Yalvaç'ın kültürel miras turizminin en güçlü yönlerinden vurguladıkları tema, "İlçenin Kültürel Miras Turizmi İçin Yeterli Kültürel Varlıklara Sahip Olmasıdır" (Şekil 5). Genel olarak, bu bulgular açık bir potansiyel-performans uçurumuna işaret etmektedir. Katılımcılar, Yalvaç'ı kültürel varlıklar açısından zengin bir yer olarak

algılamakta, ancak zayıf görünürlük, sınırlı stratejik koordinasyon ve bu varlıkların sürdürülebilir talep ve yerel ekonomik getiriye dönüştürülmesini engelleyen yetersiz ziyaretçi deneyimleri nedeniyle kısıtlı olduğunu düşünmektedir.

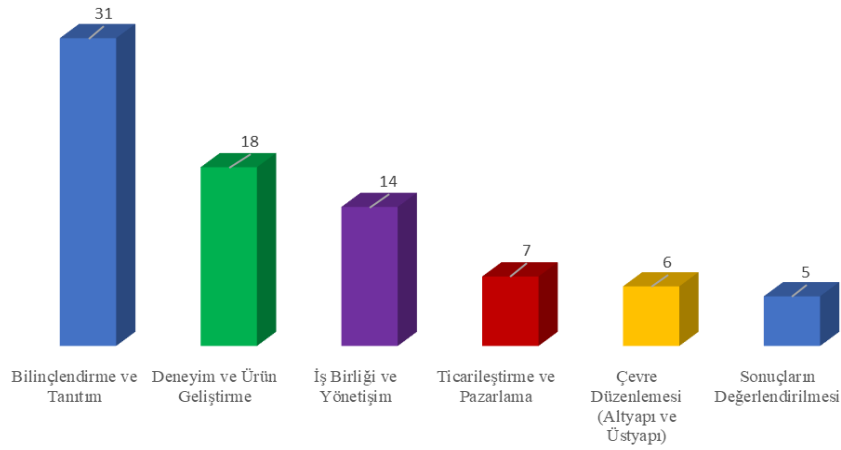
Diğer bir açıdan, Tablo 5'e göre katılımcılar, Yalvaç'ın kültürel miras turizminin gelişimini hızlandıracak şu temaları ileri sürmüşlerdir: "Bilinçlendirme ve Tanıtım", "Deneyim ve Ürün Geliştirme", "İş Birliği ve Yönetişim", "Ticarileştirme ve Pazarlama", "Çevre Düzenlemesi" ve "Sonuçların Değerlendirilmesi". Katılımcıların anlatılarından en fazla öne çıkan tema, "Bilinçlendirme ve Tanıtım"dır (Şekil 6). Bu temaların altında vurgu düzeyi en yüksek olan en alt temalar ise şu şekilde sıralanabilir: "Kültürel Miras Turizminin Geliştirilmesi İçin Nitelikli Tanıtımların Yapılması (Bilinçlendirme ve Tanıtım)", "Kültürel Miras Turizmi İçin İnanç Değerlerinin Öncelikli Olması (Deneyim ve Ürün geliştirme)", "Kültürel Miras Turizminin Tüm Paydaşların İşbirliğinde Sürdürülebilmesi (İş Birliği ve Yönetişim)", "Turistlerin Uzun Süreli Kültürel Miras Turizmine Katılmalarının Teşvik Edilmesi (Ticarileştirme ve Pazarlama)" ve "Kültürel Miras Turizmine Uygun Altyapı ve Üstyapının Güçlendirilmesi (Çevre Düzenlemesi)". Toplu olarak, bu öneriler katılımcıların görünürlük öncelikli bir geliştirme mantığını önceliklendirmesini vurgulamaktadır. Yalvaç daha iyi tanındığında talep ve ivmenin de artacağı varsayımıyla aynı zamanda tanıtımın, farkındalığı daha uzun konaklamalara ve tekrarlanabilir ekonomik değere dönüştürmek için deneyim tasarımı, paydaş koordinasyonu ve destekleyici altyapı ile birleştirilmesi gerektiğini de belirtmektedir.

Tablo 5. Yerel Halkın Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizmine Yönelik Görüşleri

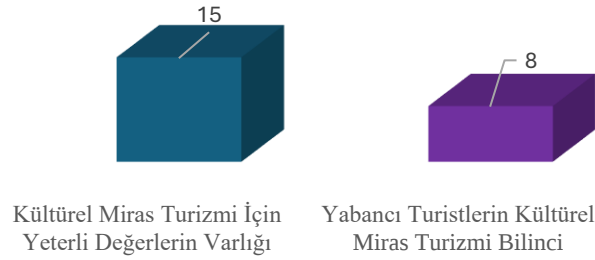
Sıra	Tema	KS+
C	YALVAÇ'TA KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ	207
C.1.	Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin Mevcut Durumu	126***
C.1.1.	Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin En Zayıf Yönleri	103***
C.1.1.1.	Tanıtım ve Bilinçlendirme Yetersizliği	44***
C.1.1.1.1.	Kültürel Miras Turizmine Yönelik Nitelikli Tanıtımın Yetersizliği**	29***
C.1.1.1.2.	Yerel Halkın Kültürel Miras Turizmi Hakkındaki Bilgisizliği*	8**
C.1.1.1.3.	İlçenin Kültürel Miras Turizmi Hakkında Bilgi/Kaynak Yetersizliği*	6**
C.1.1.1.4.	Seyahat İşletmelerinin Kültürel Miras Turizmi Konusundaki Bilgi Yetersizliği*	1*
C.1.1.2.	Stratejik Planlama Eksikliği	31**
C.1.1.2.1.	Kültürel Miras Turizmi Planlamasına Yeterli Değerin Verilmemesi*	11***
C.1.1.2.2.	İlçenin Kültürel Miras Turizmi İçin Yetersizliği*	10***
C.1.1.2.3.	Yerel Yönetimin Kültürel Miras Turizmi Konusundaki Planlama Faaliyetleri Eksikliği*	4**
C.1.1.2.4.	Kültürel Miras Turizmi İçin Sadece İnanç Değerlerinin Ön Planda Olması*	2*
C.1.1.2.5.	Kültürel Varlıkların Kültürel Miras Turizmine Kazandırılması Planlarının Olmaması*	2*
C.1.1.2.6.	Kültürel Miras Turizmi İçin Arz ve Talep Uyumsuzluğunun Varlığı*	1*
C.1.1.2.7.	Kültürel Miras Turizmi Planlama ve Yürütme Kurulunun Bulunmaması*	1*
C.1.1.3.	Altyapı ve Üstyapı Yetersizliği	20**
C.1.1.3.1.	Kültürel Miras Turizmine Yönelik Alt Yapının Yetersizliği*	11***
C.1.1.3.2.	Kültürel Miras Turizmine Uygun Konaklama Olanaklarının Azlığı*	8**
C.1.1.3.3.	Çarpık Kentleşmenin Kültürel Miras Turizmine Zarar Vermesi*	1*
C.1.1.4.	Deneyim, Ürün ve Gelir Üretim Eksikliği	8*
C.1.1.4.1.	Kültürel Varlıkları Ziyaretlerinden Gelir Elde Edilmemesi*	3***
C.1.1.4.2.	Kültürel Miras Turizmi İçin El Sanatlarına Erişim Güçlüğü*	2**
C.1.1.4.3.	Ziyaretleri Destekleyici Faaliyetlerin Yapılmaması*	2**
C.1.1.4.4.	Az Sayıda Kültürel Varlığın Turizme Kazandırılmış Olması*	1*
C.1.2.	Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin En Güçlü Yönleri	23*
C.1.2.1.	İlçenin Kültürel Miras Turizmi İçin Yeterli Kültürel Varlıklara Sahip Olması*	15***
C.1.2.1.1.	Hristiyanlığın Kültürel Miras Turizmi İçin Önemli Bir Kaynak Olması*	10*
C.1.2.2.	Yabancı Turistlerin İlçenin Kültürel Miras Turizmi Konusundaki Bilinci*	8*
C.2.	Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizmi Gelişiminin Hızlandırılması	81**

C.2.1.	Bilinçlendirme ve Tanıtım	31***
C.2.1.1.	Kültürel Miras Turizminin Geliştirilmesi İçin Nitelikli Tanıtımların Yapılması*	17***
C.2.1.2.	Yerel Halkın Kültürel Miras Turizmi Konusunda Daha Fazla Bilinçlendirilmesi*	8**
C.2.1.3.	Tanıtımlarda Kültürel Miras Değerlerinin Turist İçin Öneminin Vurgulanması*	2*
C.2.1.4.	Kültürel Miras Turizmi Koridorunun ve Rotalarının Tanıtılması*	2*
C.2.1.5.	Kültürel Miras Turizmi İçin Tanıtıcı Kültür Festivallerinin Yapılması*	1*
C.2.1.6.	Kültürel Miras Turizmi Tanıtımı İçin Bilimsel Araştırmaların Desteklenmesi*	1*
C.2.2.	Deneyim ve Ürün Geliştirme	18**
C.2.2.1.	Kültürel Miras Turizmi İçin İnanç Değerlerinin Öncelikli Olması*	5***
C.2.2.2.	Aşlının Korunarak Kültürel Varlıkların Deneyimsel Turizme Açılması*	2**
C.2.2.3.	Kültürel Miras Turizmi İçin Yerel Mutfağın Öncelikli Olması*	2**
C.2.2.4.	Kültürel Miras Turizmi İçin El Sanatlarının Öncelikli Olması*	1*
C.2.2.5.	Kültürel Miras Turizmi İçin Tarihi Eserlerin Öncelikli Olması*	1*
C.2.2.6.	Kültürel Varlıkların Sırayla, Korunarak ve Denetlenerek Turizme Kazandırılması*	1*
C.2.2.7.	Kültürel Miras Turizmine Yönelik Çeşitli Faaliyetlerin Yapılması*	1*
C.2.2.8.	Kültürel Miras Turizmi İçin Basit ve Kısa Vadeli Projelerin Geliştirilmesi*	1*
C.2.2.9.	Kültürel Miras Turizmi İçin El Sanatları Atölyelerinin Oluşturulması*	1*
C.2.2.10.	Kültürel Miras Turizmi İçin Bölgesel Turist Rehberliğinin Teşvik Edilmesi*	1*
C.2.2.11.	Kültürel Varlıklar Odaklı Konaklama İşletmelerinin Teşvik Edilmesi*	1*
C.2.2.12.	Aşlını Bozmadan Yalvaç Evlerinin Kültürel Miras Turizmi İçin Kullanımının Teşvik Edilmesi*	1*
C.2.3.	İş Birliği ve Yönetişim	14**
C.2.3.1.	Kültürel Miras Turizminin Tüm Paydaşların İşbirliğinde Sürdürülebilmesi*	5***
C.2.3.2.	Kültürel Miras Turizminin Tüm Paydaşların İşbirliğinde Planlanması*	4**
C.2.3.3.	Belediyenin Öncülüğünde Kültürel Miras Turizminin Geliştirilmesi*	3**
C.2.3.4.	Bölgenin Tüm Dinamiklerinin Kültürel Miras Turizmi İçin Kullanılması*	1*
C.2.3.5.	Kültürel Miras Turizmi İçin Tüm Yerel Yönetimin Desteğinin Artırılması*	1*
C.2.4.	Ticarileştirme ve Pazarlama	7*
C.2.4.1.	Turistlerin Uzun Süreli Kültürel Miras Turizmine Katılmalarının Teşvik Edilmesi*	2***
C.2.4.2.	Kültürel Miras Turizmi İçin Kültürel Değerlerin Hediye Eşyaya Dönüştürülmesi*	1*
C.2.4.3.	Kültürel Varlıkların Turistin İlgisini Çekecek Hale Getirilmesi*	1*
C.2.4.4.	Kültürel Miras Turizmi İçin Yerel Restoranların Teşvik Edilmesi*	1*
C.2.4.5.	Kültürel Miras Turizminin Yerel Ekonomiyi Kalkındıracak Hamlelerin Yapılması*	1*
C.2.4.6.	Kültürel Miras Turizmi Odaklı Turizm Yatırımlarının Artırılması*	1*
C.2.5.	Çevre Düzenlemesi (Altyapı ve Üstyapı)	6*
C.2.5.1.	Kültürel Miras Turizmine Uygun Altyapı ve Üstyapının Güçlendirilmesi*	5***
C.2.5.2.	Kültürel Varlıkların Sosyal Tesislerle Güçlendirilmesi*	1*
C.2.6.	Sonuçların Değerlendirilmesi	5*
C.2.6.1.	Kültürel Miras Turizminin Yerel Halk İçin Sonuçların Değerlendirilmesi*	4***
C.S.6.2.	Kültürel Miras Turizminin Bölgeye Katkısının Analiz Edilmesi*	1*

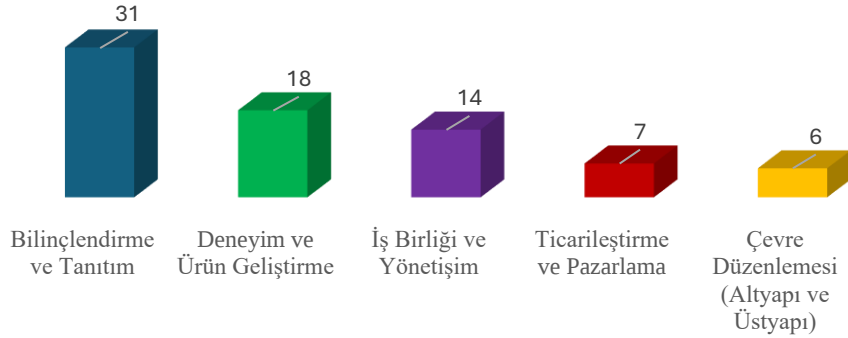
+KS = Kodlama Sayısı, ***Birinci Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema, **İkinci Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema, *Üçüncü Derecede En Çok Üzerinde Durulan/Baskın Olan Tema

Şekil 4. Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin En Zayıf Yönlerine Yönelik Katılımcıların Vurgu Düzeyleri (Kodlama Yoğunluğu)

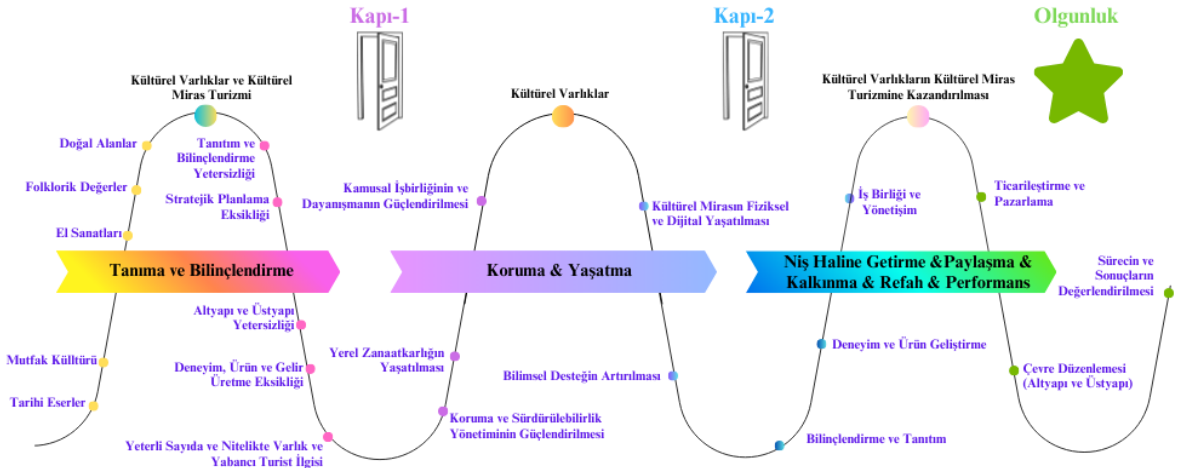
Şekil 5. Yerel Halkın Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin En Güçlü Yönlerine Yönelik Katılımcıların Vurgu Düzeyleri (Kodlama Yoğunluğu)

Şekil 6. Yerel Halkın Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizminin Gelişiminin Hızlandırılmasına Yönelik Katılımcıların Vurgu Düzeyleri (Kodlama Yoğunluğu)

5.6. Teorik Planlama Modelinin Oluşturulması (Seçici Kodlamalar)

Şekil 7'de görüleceği üzere içerik analizi sonucunda oluşan temalar, brileştirilerek dokuz aşamalı bir planlama modeli oluşturulmuştur. Şekil 8'de ise bu aşamaların her biri tanımlanmıştır.

Şekil 7. Modelin Aşamalarının Belirlenmesi (Temaların Birleştirilmesi)

Bazı temalar, kategorik hale getirilirken, ilgili sorunun altında değil de daha geniş bir perspektifle bakıldığında yerinin değiştirilmesi gerektiğine karar verilmiştir. Örneğin, katılımcılar üçüncü soruya kültürel miras turizmi ile ilgili “Stratejik Planlama Eksikliği” temasını vurgulamıştır. Ancak model oluşturulurken bu tema, ilçedeki kültürel miras turizminin mevcut durumu (zayıf ve güçlü yönleri) ile ilgili olduğundan “Tanıma ve Bilinçlendirme” kategorisi altına alınmıştır. Böylece çıkarımsal bir yöntemle, daha stratejik bir planlama modeli elde edilmiştir.

Kapı-1, “Tanıma ve Bilinçlendirme” aşamasından sonraki karar noktasıdır. Topluluk ve kilit aktörler değerleri anladıktan ve temel desteği oluşturduktan sonra, süreç “Koruma ve Yaşatma” aşamasına geçer. Kapı-2, “Koruma ve Yaşatma” aşamasından sonraki karar noktasıdır. Temel değerler güvence altına alındığında, süreç “Niş Haline Getirme, Paylaşım, Kalkınma ve Refah” aşamasına geçer. Olgunluk, yaklaşımın rutin hale geldiği aşamayı ifade etmektedir. Bu süreçte ise eylemler sürdürülür, “Performans” izlenir ve sürekli iyileştirmeler yapılır.

Modelin ilk adımı olan “Tanıma” boyutu, destinasyonun kültürel miras değerlerinin fiziki, bilişsel, sosyal ve duygusal tüm özellikleriyle tanınmasını ve kültürel miras turizmine yönelik mevcut durumunun şeffaf bir şekilde ortaya konulmasını içermektedir. Katılımcıların görüşlerine göre bu boyutun amacı, mevcut kültürel dokuyu derinlemesine anlamak ve kültürel miras turizminin mevcut yapısal ve fonksiyonel özelliklerini ortaya koymaktır. Bu boyut, herhangi bir eylem içermediği için sadece bir profil veya yol haritası belirlemeye odaklıdır. Tüm bilgilerin yer aldığı bir liste veya dijital bir kayıt örnek verilebilir.

Modelin ikinci boyutu, “Bilinçlendirme”dir. Bilinçlendirme, destinasyonun tanımlanan kültürel miras değerlerine, bu değerlerin korunmasına, sürdürülebilirliğine, turizme kazandırılması sürecine ve bu sürecin özellikle yerel halka ve bölgeye nasıl yansıtılacağına dair detaylı bilginin tüm yerel paydaşlarla (ağırlıklı olarak yerel halkla) paylaşımını ifade etmektedir. Bilinçlendirmenin amacı, destinasyonun kültürel miras turizmine yönelik tüm süreçleriyle ilgili paydaşları aydınlatmak ve ortak bir hedef doğrultusunda her paydaşın sorumluluklarına ve kazanımlarına yönelik farkındalık oluşturarak eyleme (sürecin aktif edilmesine) hazırlamaktır. Bu boyut ağırlıklı olarak eylem içeren bir boyuttur. Bunlardan bilinçlendirme eğitim programları, yazılı, görsel ve sesli bilinçlendirme materyallerinin kullanılması, sosyal medyanın aktif kullanılması ve paydaş buluşmaları gibi sosyal faaliyetler örnek verilebilir.

Şekil 8. Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizmine Yönelik Sürdürülebilir Ön Planlama Modeli Önerisi

Modelin üçüncü boyutu, “Koruma”dır”. Koruma, destinasyonun kimliğini açıklayan, yerel kültürünün özünü oluşturan ve yerel halk tarafından özümseyen kültürel miras değerlerinin stratejik bir planlama (plan, politika, yasalar, kurallar vb.), sakin şehir ölçütlerine ve yapısına uygun muhafaza edilmesini ifade etmektedir. Korumanın amacı, destinasyonun yerel halkının toplumsal kimliğine (değerler zincirine) bağlı güçlendirecek ve bu doğrultudaki yaşam tarzını diğer nesillere aktarımını sağlayacak kültürel değerleri, kendi doğasında (yaşam alanında) ve sakin şehrin kuralları çerçevesinde muhafaza edilerek ulaşılabilir ve gözlenebilir tutmaktır. Bu boyut, ağırlıklı olarak yazılı yasal yaptırımlara odaklıdır. Diğer bir açıdan, belirli yerel değerlerin coğrafi işaretlenmesi sağlanabilir. Koruma altına alınan veya coğrafi işaretli olan değerler, belirli simgelerle, levhalarla veya alanlarla işaretlenebilir. Soyut değerler ise ilgili somut değerlere entegre edilebilir veya işaretlenebilir.

Modelin dördüncü boyutu, “Yaşatma”dır”. Yaşatma, destinasyonun koruma altına alınan kültürel değerlerini, modern yaşamın koşullarından ve olumsuz etkilerinden arındırarak günlük yaşamda ve doğal ortamında yaşam tarzı haline getirerek canlı ve sürdürülebilir kalmalarını sağlayabilmeyi ifade etmektedir. Yaşatmanın amacı, koruma altına alınan kültürel değerlerin çeşitli yerel faaliyetlerle canlandırılarak devamlılığının sağlanmasıdır. Örneğin, Pisidia Antik Kenti’nde hem yerle halk hem de ziyaretçiler tarafından kente özgü şenlikler, yaşam tarzına uygun deneyimsel canlandırmalar ve gastronomik faaliyetler yapılabilir. Korumanın yaşatmadan farkı bulunmaktadır. Koruma, muhafaza etmek, yok olmaktan kurtarmak iken; yaşatma, korumanın yanı sıra canlandırma yöntemiyle sürdürülebilirliğidir. Dolayısıyla yaşatma, korumanın üst çatısı olabilir, ancak eylem boyutu açısından korumadan farklıdır.

Modelin beşinci boyutu, “Niş Haline Getirmektir”. Niş haline getirme, yaşatılan kültürel değerlerin her birinin, özüne uygun destekleyici altyapı ve üstyapı düzenlemeleriyle özgün yapısal ve işlevsel özellikleri doğrultusunda mikro düzeyde deneyime ve ürüne dönüştürülmesini ifade etmektedir. Niş haline getirmenin amacı, kültürel değerlerin mikro düzeyde daha disiplinli bir yaklaşımla korunmasının ve yaşatılmasının kolaylaştırılmasını, yönetiminin güçlendirilmesini ve hedef kitleye göre taşıma ve deneyim kapasitesinin oluşturulup özgün değerinin daha iyi algılanmasını ve daha yapıcı ve olumlu çıktılarının alınmasını sağlamaktır. Örneğin, destinasyona özgü bir gastronomik değer sürecinin (depolanma, hazırlanma, pişirme, sunum vb.) aktifliği ile gastronomi turizmi geliştirilebilir.

Modelin altıncı boyutu, “Paylaşmadır”. Paylaşma, niş haline getirilen kültürel miras değerlerinin nitelikli tanıtım ve konumlandırma stratejileriyle hedef pazara duyurmayı ifade etmektedir. Paylaşmanın amacı, kültürel değerlerin her birinin kimliğinin ve deneyim ölçütlerinin hedef pazara titizlikle aktararak daha bilinçli bir ziyaretçi profilini destinasyona çekmektir. Örneğin, bir kültürel değer yerel halk ve ziyaretçiler tarafından nasıl deneyimlendiğini ve bunun çıktılarının nasıl olduğunu sosyal medyada paylaşmak.

Modelin yedinci boyutu, “Kalkınmadır”. Kalkınma, hedef pazarla paylaşılan kültürel değerlerden etik ölçütlerde, değer temelli adil bir yaklaşımla gelir elde edilerek yerel ekonomiyi canlandırmayı, sosyal ve kültürel kimliği pekiştirmeyi ifade etmektedir. Kalkınmanın amacı, yerel düzeyde kültürel mirası korumak ve yaşatmak ve bu sürecin yerel halka ekonomik, psikolojik, kültürel ve sosyal fayda getirmesini sağlamaktır. Böylece yerel halkın geçim kaynağı, yaşam döngüsü ve bu döngünün kalitesi, kültürel mirası ve turizmini koruyup yaşatmakla ve daha değerli hale getirmekle ilişkilendirilebilir (yaşayan yaşatır yaklaşımı). Örneğin, tüm kültürel değerlerin deneyimlenmesi ücretlendirilerek yerel halkın verdiği emek daha değerli hale getirilebilir. Ziyaretçiler açısından ise deneyime bir bedel ödemek, kültürel değer imajını güçlendirebilir ve değerini artırabilir.

Modelin sekizinci boyutu, “Refahtır”. Refah, kültürel miras değerlerinden elde edilen gelirle, sosyal ve kültürel kimliğin güçlendirilmesi ile yerel halkın yaşam standartlarının yükseltilmesini ve kalitesinin artırılmasını ifade etmektedir. Refahın amacı, yerel halkın toplumsal huzurunu, güvenliğini (sağlık, iş, istihdam vb.), sosyal gelişim istikrarını, adil ve anlamlı yaşama dengesini sağlamaktır. Böylece ekonomide dışa bağımlılık ve göç gibi sorunların yaşanmaması sağlanabilir. Dolayısıyla kültürel miras değerleri nesiller boyunca devam edebilir.

Modelin sonuncu boyutu ise “Performanstır”. Performans, destinasyonun kültürel miras değerlerinin korunması, sürdürülebilirliği ve bu değerlerin turizme kazandırılması sürecinin tüm çıktılarına yönelik öz değerlendirmeyi ifade etmektedir. Performansın amacı, destinasyonun kültürel miras değerlerinin korunması, sürdürülebilirliği ve turizminin geliştirilmesi için yapılan tüm işlemlerin sonuçlarının masaya konularak yerel halk başta olmak üzere tüm paydaşlara ve coğrafyaya etkilerini belirlemek ve bunun sonucunda daha üst düzey bir planlamayı yapmaktır. Bu kritik değerlendirmenin her beş yılda bir yapılması önerilebilir.

Ayrıca tüm adımlarda, model üç çapraz eksen ilkeye tabidir: sürekli paydaş katılımı, yerel yönetim merkezinin aktif olarak kolaylaştırılması ve çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik uyumu sağlamak için sistematik sürdürülebilirlik izleme. Bu nedenle, sürdürülebilirlik sonradan elde edilen bir sonuç olarak değil, süreç boyunca aşama bazında kararları ve uyarlanabilir ayarlamaları yönlendiren sürekli bir yönetim ve kontrol mekanizması olarak işlev görmesi şeklinde yorumlanabilir.

6. SONUÇ

Bu çalışma, Yalvaç'ta halkın kültürel miras değerlerini, sürdürülebilirliği ve kültürel miras turizmini nasıl algıladıklarını araştırmış ve bu anlatımlardan yola çıkarak, ilçenin kültürel mirasını turizme entegre etmek için dokuz aşamalı sürdürülebilir bir ön planlama modeli önermiştir. Katılımcıların anlatımları, miras varlıklarını korumak ve yerel yönetim ve yönetim kapasitesini iyileştirmenin önemini ön plana çıkarırken, farkındalık artırma ve destinasyon iletişim faaliyetlerinin nispeten sınırlı olarak algılandığını ortaya koymuştur. Yalvaç, güçlü bir miras tabanına sahip olarak tanımlansa da katılımcıların anlatımları potansiyel ile gerçekleşme arasında bir uçurum olduğuna işaret etmektedir. Katılımcılar, bu uçurumu genellikle, paydaşları bir araya getirebilecek ve miras değerlerini turizmle ilgili deneyimlere dönüştürebilecek koordineli bir miras ve turizm yönetimi yaklaşımının eksikliğiyle ilişkilendirmişlerdir. Özellikle, sürdürülebilirlik genellikle sadece koruma açısından değil, aynı zamanda günlük uygulamalar, hikâye anlatımı ve deneyime dayalı canlandırmalar yoluyla mirasın canlı tutulması açısından da ifade edilmiştir. Örneğin, Pisidia Antiocheia'nın korunması gerekli ancak yetersiz görünmektedir. Yerel anlamlar aktif olarak harekete geçirilip ziyaretçilerle yerel olarak kabul edilebilir şekillerde paylaşılmalıdır. Buna karşılık, böyle bir yaklaşımın destinasyon imajını ve markalaşmayı destekleyebileceği, algılanan rekabet gücünü artırabileceği ve yerel olarak paylaşılan faydalara katkıda bulunabileceği belirtilmiştir. Ancak bu durum, süreç boyunca etkili koordinasyon ve sürekli izleme ile mümkün olacağı öngörülmektedir.

Bu çalışmada önerilen model, mevcut literatürden hem farklılıklar hem de benzerlikler sergilemektedir. Farklılıklar açısından, önceki çalışmaların çoğu ya büyük ölçüde öneri odaklı kalmakta ya da planlama, pazarlama ve izlemeyi ön plana çıkaran, bir şehrin mirasının hazırlık eşiklerinden operasyonel olarak nasıl geçeceği konusunda sınırlı bir süreç mantığı sunan nispeten kompakt adım adım şablonlara (dört adımlı veya geniş aşamalı yaklaşımlar vb.) dayanmaktadır (Bahçe, 2009; National Trust for Historic Preservation, 2008; Türker, İşlek ve Oktay, 2018). Buna karşılık, mevcut model, bir aşama-kapı ve olgunluk mantığını içermektedir (burada ilerleme, kapı geçişleri ve nihai olgunluk durumu aracılığıyla yorumlanmaktadır). Model ayrıca uygulamayı sadece doğrusal bir sıra olarak değil, aynı zamanda minimum koşullar karşılandığında bir konfigürasyon olarak birlikte ilerleyebilen birbirine bağlı adım kümeleri olarak ele almaktadır. Bu tasarım, miras-turizm entegrasyonunu tek seferlik bir plan olmaktan ziyade, yeniden bütünleşmeyi destekleyen uyarlanabilir bir yol olarak izlenebilir kılmayı amaçlamaktadır. Uyum açısından model, sürdürülebilir destinasyon yönetimi için ön koşul olarak katılımcı yönetim ve paydaş koordinasyonunu (Çavuş & Tanrısevdi, 2000; Dinç, Kömür & İlban, 2021; Doğan & Gümüş, 2014), harekete geçirme ve destinasyon görünürlüğü için gerekli koşullar olarak farkındalık yaratmayı, iletişimi (Sarı & Kozak, 2005; Türker vd., 2018) ve aşamalı kalkınmanın ayrılmaz bir parçası olarak izleme/gözden geçirme işlevlerini (National Trust for Historic Preservation, 2008; Özcan & Bal, 2025; Özgeriş vd., 2024) vurgulayan çalışmalar ile uyumludur.

Teorik Çıkarımlar

Bu keşifsel çalışma, yerel halkın sürdürülebilirliği ve miras-turizm entegrasyonunu aşamalı bir gelişim süreci olarak nasıl çerçevelediğini ön plana çıkararak, Yalvaç odaklı ve daha geniş kültürel miras turizmi literatürünü geçici olarak genişletmektedir. Yalvaç bağlamında bulgular, topluluk algıları ve yaşanmış deneyimlerden türetilen sürdürülebilirlik odaklı bir turizm yol haritasına bilgi sağlayabilecek, yerel temelli bir bilgi tabanı sunarak, destinasyondaki sürdürülebilir turizm planlaması ve miras yönetimi konusunda mevcut çalışmaları tamamlamaktadır. Kavramsal olarak çalışma, miras değerlerinin nasıl tanınabileceği, harekete geçirilebileceği, turizm için hazır deneyimlere dönüştürülebileceği ve periyodik olarak gözden geçirilebileceği konusunda yorumlayıcı bir yol sunarak salt betimleyici açıklamaların ötesine geçen, süreç odaklı ve paydaş merkezli bir ön planlama modelini ileri sürmektedir. Daha genel olarak model, bağlama duyarlı kalarak ek adımlar ve açık bir entegrasyon mantığı ortaya koyarak önceki planlama yaklaşımlarını pekiştiren ve genişleten bir sezgisel çerçeve olarak okunabilir. Bu nedenle, destinasyonların kültürel mirası turizm için sürdürülebilir ve sosyal olarak kabul edilebilir bir şekilde nasıl harekete geçirebileceğini incelerken, gelecekteki araştırmaların test etmesi, iyileştirmesi veya uyarlaması için yapılandırılmış bir bakış açısı sunmaktadır.

Pratik Çıkarımlar

Bu çalışma, Yalvaç halkının kültürel mirasına kayıtsız olmadığını, aksine sürecin adil, şeffaf ve toplum için yararlı olduğu görüldüğünde eylemi desteklemeye istekli olduklarını ortaya koymaktadır. Pratik açıdan bu durum, yerel karar vericilerin düzenli iletişim, ortak sorumluluk ve net roller aracılığıyla tüm paydaşlarla, özellikle de bölge sakinleriyle daha yakın bir şekilde çalışması gerektiği anlamına gelmektedir. Önerilen model; nelere dikkat edilmesi gerektiğini, adımların nasıl sıralanabileceğini veya birbirine bağlanabileceğini ve sürecin nasıl koordine edilebileceğini açıklayan basit bir kılavuz olarak kullanılabilir. Model ayrıca, süreç boyunca aktif tutulabilecek üç süreç kuralını vurgulamaktadır: sürekli paydaş katılımı, aktif bir yerel koordinasyon/yönetim merkezi ve düzenli sürdürülebilirlik kontrolleri (çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik). Model, somut projelere dönüştürülüp yerel ve ulusal planlama belgeleriyle bağlantılandırılırsa, Yalvaç'ın kültürel miras turizminde mirasını daha etkili bir şekilde kullanmasına, destinasyon imajını ve markasını güçlendirmesine ve koordinasyon ve izleme sürdürüldüğü sürece yerel faydaları paylaşmasına yardımcı olabilir.

Sınırlılıklar ve Geleceğe Yönelik Öneriler

Bu çalışmada birkaç sınırlama bulunmaktadır. İlk olarak, keşif amaçlı nitel bir çalışma olarak model, etkinliğin doğrulanmış kanıtı olmadığından dolayı yorumlayıcı bir çerçeve olarak dikkate alınmalıdır. Gelecekteki araştırmalar, karma veya nicel tasarımlar kullanarak modeli test edebilir ve iyileştirebilir. İkincisi, amaçlı örnekleme yüksek eğitilmiş sakinleri tercih ettiğinden, sonraki çalışmalar daha çeşitli katılımcı profillerini içermelidir. Üçüncüsü, erkek katılımcıların oranı baskın olduğundan, sonuçlar kadın katılımcıların deneyimlerini yeterince yansıtmayabilir. Dördüncüsü, model esas olarak topluluk

perspektifinden oluşturulmuştur. Gelecekteki çalışmalar, çok paydaşlı veya Delphi tasarımları yoluyla diğer paydaşları (yerel yönetim, miras uzmanları, turizm işletmeleri, STK'lar, ziyaretçiler vb.) dahil edebilir. Beşincisi, çalışma fizibilite veya uygulama koşullarını incelememiştir. Bu nedenle gelecek çalışmalar, pratik uygulanabilirlik, sorumluluklar ve izleme göstergelerine odaklanabilir. Son olarak, daha kapsamlı bir fırsat-tehdit tanısı geliştirilmemiştir. Gelecekteki araştırmalar, açık bir SWOT/PESTLE veya risk haritalama bileşeni ekleyebilir.

KAYNAKÇA

- Acar Ata, İ. (2023). Doğal ve kültürel mirasın iletişim dinamiğinde eko turizm faaliyetlerinin planlanması: Niğde Yeşilburç köyü örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 10(98), 2002-2015. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8306896>
- Acar, Y. (2018). Turistlerin tercih edilen destinasyona yönelik bilgi düzeyleri: Türkiye'deki sakin şehirleri ziyaret eden yerli turistler üzerine bir araştırma. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1). 45-56.
- Akça, C. C., & Özcan, Z. K. (2021). Yerel kalkınma üçgeninde sakin şehir hareketi: Yalvaç örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 956-972. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.907227>
- Akgün, M. U., Gürel, B. M., & Koçoğlu, C. M. (2024). Bir toplumun hafızası: Türkiye'nin somut olmayan kültürel mirasının önemi ve geleceğe aktarılması. *Karaelmas Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 49-66.
- Akpirinç, E., & Mancı, A. R. (2019). Yerel halkın kültürel miras farkındalığı ve deneyimi: Şanlıurfa örneği. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3(2), 245-260. <https://doi.org/10.30625/ijctr.647631>
- Alagöz, G., Çalık, İ., & Güneş, E. (2018). Kültürel miras turizmi bağlamında geleneksel el sanatları: Erzincan bakır işlemeciliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 55, 174-191.
- Alpaslan, H., & Beyhan, Ş. G. (2025). An investigation into the interaction between Pisidia Antiochia and Yalvaç in terms of urban identity. *Cedrus*, 13, 131-157. <https://doi.org/10.13113/CEDRUS.2025.08>
- Altınışık, F. (2019). Antik dönem Pisidia bölgesi su yapıları (Tez No: 543232) [Yüksek Lisans tezi, Burdur Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bahçe, A. S. (2009). Kırsal gelişimde kültür mirası turizm modeli. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 1-12.
- Baykan, E. (2007). Kültür turizmi ve turizmin kültürel varlıklar üzerindeki etkileri. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 30-49.
- Belber, B. G., & Sözbilen, G. (2017). Yerel halk gözüyle turistik talebin kültürel mirasa etkisi: Kapadokya örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies* 59,439-457. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7102>
- Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open*, 2, 8-14. <https://doi.org/10.1016/j.npls.2016.01.001>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
- Braun, V., Clarke, V., Boulton, E., Davey, L., & McEvoy, C. (2021). The online survey as a qualitative research tool. *International Journal of Social Research Methodology*, 24(6), 641-654. <https://doi.org/10.1080/13645579.2020.1805550>
- Brennan, R. L., & Prediger, D. J. (1981). Coefficient kappa: Some uses, misuses, and alternatives. *Educational and Psychological Measurement*, 41(3), 687-699. <https://doi.org/10.1177/001316448104100307>

- Ceylan, S., Emiroğlu Aydın, F., & Bulut, İ. (2023). Kültürel bir miras olan Taşpınar (Aksaray) el dokuma halılarının korunması ve turistik ürün olarak sürdürülebilirliği. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(44), 229-247. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.1177586>
- Chan, E. S., & Hawkins, R. (2010). Attitude towards EMSs in an international hotel: An exploratory case study. *International Journal of Hospitality Management*, 29(4), 641- 651. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2009.12.002>
- Chauhan, E. (2022). Residents' motivations to participate in decision-making for cultural heritage tourism: case study of New Delhi. *Sustainability*, 14(14), 8406. <https://doi.org/10.3390/su14148406>
- Chong, K. Y., & Balasingam, A. S. (2019). Tourism sustainability: economic benefits and strategies for preservation and conservation of heritage sites in Southeast Asia. *Tourism Review*, 74(2), 268-279. <https://doi.org/10.1108/TR-11-2017-0182>
- Cihangir, M., & Köksal, S. (2019). Gençliğin kültürel miras algısı: Osmaniye yöresi için ankete dayalı bir değerlendirme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 266-277.
- Cittaslow Türkiye (2025). Cittaslow Türkiye ağı. <https://cittaslowturkiye.org/tr/uye-kentler/>
- Cooper, R. G. (1990). Stage-gate systems: a new tool for managing new products. *Business Horizons*, 33(3), 44-54. [https://doi.org/10.1016/0007-6813\(90\)90040-1](https://doi.org/10.1016/0007-6813(90)90040-1)
- Coşkun, R., & Okuyucu, A. (2022). Kültürel mirasın korunması ve turizmle ilişkisine yönelik yerel halkın algı ve tutumları: Odunpazarı örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 20(1), 246-281. <https://doi.org/10.33688/aucbd.1051375>
- Coşkun, R., & Okuyucu, A. (2023). Osmaneli ilçe merkezinde kültürel miras değerlerin korunması ve turizme kazandırılması konusunda yapılabileceklerin belirlenmesi: kavramsal bir analiz. *Türk Coğrafya Dergisi*, 84, 219-232. <https://doi.org/10.17211/tcd.1217231>
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications
- Çakırca, D. (2015). Savaşın savunmasız düşmanı-kültürel miras. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(6), 16-35.
- Çatalbaş, F., & Kılıç, S. E. (2021). Farklı kentsel paydaşların kültürel mirasın korunması ve kültür turizmine ilişkin görüşlerinin üst ölçekli planlar çerçevesinde değerlendirilmesi: İzmir örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(1), 167-186. <https://doi.org/10.51800/ecd.900533>
- Çavuş, Ş., & Tanrısevdi, A. (2000). Sürdürülebilir turizm ve yerel ölçekli bir sürdürülebilir turizm gelişme modeli önerisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 149-159.
- Çelmeli, E., Uzun, Ö. F., & Gül, A. (2020). Isparta Yalvaç yöresinin somut kültürel değerleri ve geleceği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 1, 475-493.
- Çınar, K., Bal, E., & Kavacık, S. Z. (2024). Kültür turizminin gelişiminde kültürel etkinliklerin önemi: yerel halkın kültürel etkinlik farkındalığı üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 12(4), 3036-3057. <https://doi.org/10.21325/jotags.2024.1524>
- Çokişler, N. (2021). Kültürel mirasın turizmde kullanımı: bir pratik çerçeve önerisi. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 5(1), 87-98. <https://doi.org/10.30625/ijctr.931578>
- Çolak, E. C. (2019). Sakin şehir Yalvaç'ın cittaslow uluslararası kriterleri kapsamında değerlendirmesi. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 89-107.
- Darj, E., Chalise, P., & Shakya, S. (2019). Barriers and facilitators to cervical cancer screening in Nepal: a qualitative study. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 20, 20-26. <https://doi.org/10.1016/j.srh.2019.02.001>
- Deniz, T. (2024). Kültürel miras yönetimi kapsamında gastronomi turizmi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 18-28.

- Dilek, S. E., & Koyun, S. S. (2024). Yerel halkın kültürel miras unsurlarının turizme kazandırılmasına ilişkin bakış açısı: Savur-Dereici örneği. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 223-234.
- Dinç, Y., Kömür, T., & İlban, M. O. (2021). Sürdürülebilir destinasyon yönetimi için bir model önerisi: Ayvalık örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(37), 4376-4399. <https://doi.org/10.26466/opus.896321>
- Doğan, M., & Gümüş, M. (2014). Sürdürülebilir destinasyon yönetimi, sürdürülebilir Bozcaada: bir model önerisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 6-25.
- Elantably, M. G. E. M. (2024). An analytical study of the Roman mosaic in the Pisidian Antiocheia theater. *Bulletin of The Center for Papyrological Studies*, 41(1), 235-254.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Emekli, G. (2005). Avrupa Birliği'nde turizm politikaları ve Türkiye'de kültürel turizm. *Ege Coğrafya Dergisi*, 14(1-2), 99-107.
- Eren, S., & Dinç, T. E. (2021). Kültürel miras turizminde somut varlıklara yönelik koruma stratejileri: Eskişehir Yazılıkaya anıtı örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 2274-2299. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.872>
- Eroğlu, S. (2012). Arşiv belgeleri bağlamında, WM Ramsay'ın Pisidia Antiokheia çalışmalarının yeniden değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 125-138.
- Fang, R., Zhang, J., Xiong, K., Woo, K. S., & Zhang, N. (2021). Influencing factors of residents' perception of responsibilities for heritage conservation in world heritage buffer zone: a case study of Libo Karst. *Sustainability*, 13(18), 10233. <https://doi.org/10.3390/su131810233>
- Forman, J., & Damschroder, L. (2008). Qualitative content analysis. In L. Jacoby & L. Siminoff (Eds.), *Empirical methods for bioethics: a primer- advances in bioethics* (pp. 39-62). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/S1479-3709\(07\)11003-7](https://doi.org/10.1016/S1479-3709(07)11003-7)
- Gioia, D. A., Corley, K. G., & Hamilton, A. L. (2013). Seeking qualitative rigor in inductive research: notes on the Gioia methodology. *Organizational Research Methods*, 16(1), 15-31. <https://doi.org/10.1177/1094428112452151>
- Gökalp, Z. (1976). Türk medeniyet tarihi (Hazırlayanlar: Aka, İ. & Koprman, Y.). Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gökhan, S., & Duran, E. (2025). Yerel halkın kültürel miras farkındalığı: Birgi örneği. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 5(1), 24-37.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001>
- Güneş, E., & Alagöz, G. (2018). Turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras tutumları üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 753-777. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.397551>
- Halaç, H. H., & Bademci, F. (2021). Kültürel miras: sistematik literatür incelemesi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 172-190.
- Halaç, H. H., & Şahin, E. (2022). Kültürel peyzaj bağlamında Yalvaç ilçesinin değerlendirilmesi. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 13, 333-356. <https://doi.org/10.46250/kulturder.1087121>
- Hsieh, H. F., & Shannon, S.E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288. <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>

- İsparta İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2025). Yalvaç Müzesi. <https://isparta.ktb.gov.tr/TR-70959/yalvac-muzesi.html>
- İsparta il Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2025). Müzeler ve ören yerleri. <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-43253/genel-mudurlugumuze-bagli-muzeler-ve-orenyerleri.html>
- Jabareen, Y. (2009). Building a conceptual framework: philosophy, definitions, and procedure. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(4), 49-62. <https://doi.org/10.1177/1609406909000800406>
- Kalay, H. A., & Yıldız, S. (2017). Akdamar Anıt Müzesi'nin (Kilisesi) tarihsel süreçleri ve kültürel miras turizmi açısından önemi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 121-136.
- Karamut, İ. (1989). Pisidia Antiocheia'sı yakınında bulunan Men kutsal alanı. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 48, 193-203.
- Karatay, S. K. (2019). Yalvaç keçe sanatının günümüzdeki durumu. *Sanat Dergisi*, 34, 167-173.
- Karpuz, H. (1990). Eski eser ve anıtların korunmasında halkın eğitimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 34(1-2), 405-408.
- Kılınç, O., Ongun, U., & Kılınç, U. (2019). Sakin şehir, inanç ve kırsal turizm üçgeni: Yalvaç ilçesinin turizm potansiyeline yönelik swot analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2), 199-213.
- Kocakaya, E., & Dönmez, Y. (2022). Z kuşağının kültürel miras algısı: Safranbolu örneği. *Anasay*, 21, 119-140. <https://doi.org/10.33404/anasay.1127416>
- Koçak, E. (2020). Kültürel mirasın ülke turizmüne ve ekonomisine katkısı "Yalvaç Keçeciliği". *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8(2), 317-327.
- Koyun, S. S., & Dilek, S. E. (2024). Kültürel miras unsurlarının turizme kazandırılmasına ilişkin yerel halkın bakışı: Savur-Dereici örneği. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 379-398.
- Kozak, M. (2017). Bilimsel araştırma: Tasarım, yazım ve yayım teknikleri. Detay Yayıncılık.
- Kum, N. (2023). Yalvaç armağanı (Yalvaç tarih ve coğrafyası). Yalvaç Belediyesi Kültür Yayınları.
- Kuşçuoğlu, G. Ö., & Taş, M. (2017). Sürdürülebilir kültürel miras yönetimi. *Yalvaç Akademik Dergisi*, 2(1), 58-67.
- Kuter, N., & Erdoğan, E. (2006). Yalvaç, Pisidia Antiocheia antik kenti ve çevresinin peyzaj özellikleri ve turizm açısından değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Forestry*, 7(1), 111-123.
- Kültürenvanteri.com (2025). Yalvaç. <https://kulturenvanteri.com/bolge/turkiye/akdeniz-bolgesi/isparta/yalvac/>
- Liu, Y., Wang, Y., Dupre, K., & McIlwaine, C. (2022). The impacts of world cultural heritage site designation and heritage tourism on community livelihoods: a Chinese case study. *Tourism Management Perspectives*, 43, 100994. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2022.100994>
- Ma, X., Wang, R., Dai, M., & Ou, Y. (2021). The influence of culture on the sustainable livelihoods of households in rural tourism destinations. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(8), 1235-1252. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1826497>
- Mancı, A. R. (2022). Destinasyon özelliklerine ilişkin memnuniyetin tekrar ziyaret ve tavsiye etme niyetine etkisi: Şanlıurfa örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 344-357.
- Mason, M. (2010). Sample size and saturation in PhD studies using qualitative interviews. *Forum: Qualitative Social Research*, 11(3).
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: a guide to design and implementation*. Jossey Bass.
- Nakip, M. (2013). *Pazarlamada araştırma teknikleri (3.Baskı)*. Seçkin Yayıncılık.

- National Trust for Historic Preservation (NTHP) (2008). Four steps for successful and sustainable cultural heritage tourism. In *Partners in Tourism: Culture and Commerce*. Washington, DC: National Trust for Historic Preservation. https://visitnebraska.com/sites/default/files/legacy_images/heritage-tourism-report.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Negiz, N. (2017). Kent-turizm-kalkınma ilişkisine arkeoloji ekseninden bakmak: Yalvaç Pisidia Antiokheiası üzerinden bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 153-164.
- Okuyucu, A., & Somuncu, M. (2012). Kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanılmasında yerel halkın algı ve tutumlarının belirlenmesi: Osmaneli ilçe merkezi örneği. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 4(1), 37-52. https://doi.org/10.1501/Csaum_00000000061
- Osgerby, J. (2013). Students' perceptions of the introduction of a blended learning environment: an exploratory case study. *Accounting Education*, 22(1), 85-99. <https://doi.org/10.1080/09639284.2012.729341>
- Öncü, F. (2021). Somut olmayan kültürel mirasın sürdürülebilirlik problemleri. *Art-E Sanat Dergisi*, 14(28), 902-923. <https://doi.org/10.21602/sduarte.987809>
- Özcan, K., & Bal, Ş. (2025). Bütünleşik miras alanları için yönetim modeli önerisi: Troya Tarihi Milli Parkı örneği. *Türk Coğrafya Dergisi*, 87, 115-123. <https://doi.org/10.17211/tcd.1634781>
- Özcan, K., & San, D. K. (2011). Kültürel miras yönetimi: Birgi bütünleşik sit alanları için bir model. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 97-101.
- Özdemir, Ö., & Hastaoğlu, E. (2024). Diyarbakır ilinin kültürel miraslarının turizm potansiyeli ve yerel halkın görüşleri üzerine bir araştırma. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 291-316.
- Özgeriş, M., Demircan, N., Karahan, A., Gökçe, O., Karahan, F., Sezen, I., & Akpınar Külekçi, E. (2024). Cultural heritage management in the context of sustainable tourism: the case of Öşkvan Monastery (Uzundere, Erzurum). *Sustainability*, 16(22), 9964. <https://doi.org/10.3390/su16229964>
- Özhanlı, M. (2013). Pisidia Antiokheiası'nda çocuk taşıyan paganist kadınların Meryem'e evrilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 85-93.
- Özhanlı, M. (2022). Pisidia Antiokheiası Men Kutsal alanı hazine binaları (thesauroi). *Höyük*, 9, 113-135.
- Özhanlı, M. (2022). Pisidia'nın Başkenti paganizm ve Hristiyanlığın hac merkezi Antiokheia. *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*.
- Özhanlı, M., & Gökpunar, S. (2024). Antik dönemde Pisidia Antiokheiası'nda tarım ve tarım aletleri. *Höyük*, 14, 199-230.
- Özkök, F., & Gümüş, F. (2009). Sürdürülebilir turizmde bilginin önemi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 51-72.
- Pekerşen, Y. Güneş, E., & Seçuk, B. (2019). Kültürel miras turizmi değerlerinin korunması ve sürdürülebilirliği kapsamında yerel halkın tutumu: Cumalıkızık örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 350-368.
- Sargın, S. (2006). Yalvaç'ta inanç turizmi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 1-18.
- Sarı, Y., & Kozak, M. (2005). Turizm pazarlamasına internetin etkisi: destinasyon web siteleri için bir model önerisi. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 9, 248-271.
- Soylu, B. Ç., & Şahin, B. (2023). Somut olmayan kültürel miras araştırmalarında koruma-kullanma ve turizm. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 359-377. <https://doi.org/10.32572/guntad.1229858>

- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- Suri, H. (2011). Purposeful sampling in qualitative research synthesis. *Qualitative Research Journal*, 11(2), 63-75. <https://doi.org/10.3316/QRJ1102063>
- Taylor, S. J., Bogdan, R., & DeVault, M. (2015). Introduction to qualitative research methods: a guidebook and resource. John Wiley & Sons
- Thomas, D. R. (2006). A general inductive approach for analyzing qualitative evaluation data. *American Journal of Evaluation*, 27(2), 237-246. <https://doi.org/10.1177/1098214005283748>
- Tüfekçi, Ö. K., & Akbaş, L. (2020). "CITTASLOW" unvanı kent turizmine yeni bir soluk getirir mi? Yalvaç örneği. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-11.
- Türker, B., İşlek, E., & Oktay, K. (2018). Sürdürülebilir turizmde başarı faktörleri ve küçük turizm işletmelerine yönelik bir model önerisi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(31), 4952-4958. <https://doi.org/10.26450/jshsr.987>
- Uğurlar, A. (2017). Turizmde sürdürülebilirlik: bir ölçülebilirlik aracı olarak göstergelerin önemi. *İdealkent*, 8(21), 118-140.
- UNESCO (1994). United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Ministry of Education and Science Spain. <https://www.right-to-education.org/resource/salamanca-statement-and-framework-action-special-needseducation>
- UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, (2022). Somut olmayan kültürel miras ihtisas komitesi. <https://www.unesco.org.tr/pages/168/19>
- UNWTO (2005). Making tourism more sustainable. <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/9789284408214>
- UNWTO (2018). International tourism trends 2017 (Tourism highlights, 2018 Edition) <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876>
- Uslu, A., & Kiper, T. (2006). Turizmin kültürel miras üzerine etkileri: Beypazarı/Ankara örneğinde yerel halkın farkındalığı. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 3(3), 305-314.
- Ünal, S., & Karataş, K. (2025). Pisidia Antiokheia'da Geç Antik Dönem dükkânlarında ele geçen pişmiş toprak kaplar üzerine değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 66, 259-277. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1495289>
- Üst Can, Ç., & Can, M. (2017). Kültürel miras alanındaki kültür festivallerinin turizme etkisi: Güzelyurt Türk-Yunan dostluk, kültür ve turizm festivali örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9, 405-412.
- Varol, F. (2020). Sürdürülebilir kültürel miras yönetimi: turizm paydaşlarına yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(4), 1140-1156. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.803393>
- Wallner, C. (2025). Pisidia Antiokheia'sından yazıtlar. ilk ve yeni edisyonlar. *PHILIA. Uluslararası Eskiçağ Akdeniz'i Araştırmaları Dergisi*, 10, 228-262.
- Yalvaç Belediyesi (2025). Kent rehberi. <https://www.yalvac.bel.tr/kentrehberi>
- Yang, H., Qiu, L., & Fu, X. (2021). Toward cultural heritage sustainability through participatory planning based on investigation of the value perceptions and preservation attitudes: Qing Mu Chuan, China. *Sustainability*, 13(3), 1171. <https://doi.org/10.3390/su13031171>
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2011). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri (3. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yerli, Y. (2020). Yavaş şehir Yalvaç yemeklerinin gastronomi turizmi kapsamında değerlendirilmesi (Tez No: 654315) [Yüksek Lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, G. Ö., & Bostan, D. (2024). Balıkesir ilinin kültürel miras değerlerinin bilinirliğine yönelik lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler üzerine bir araştırma. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 8(2), 134-149.
- Yücel, C., & Birdir, S. S. (2022). Yerel halkın kültürel miras değerlerine yönelik metaforik algılarının belirlenmesi: Mersin örneği. International Journal of Social Sciences and Education Research, 8(3), 274-287. <https://doi.org/10.24289/ijsser.1111276>

Araştırma Makalesi / Research Article

Yalvaç'ın Kültürel Miras Turizmine Yönelik Sürdürülebilir Bir Ön Planlama Modeli Önerisi

A Proposal for a Sustainable Preliminary Planning Model for Cultural Heritage Tourism in Yalvaç

Alaattin BAŞODA³ & İbrahim Cem ARABA⁴

DOI : [10.63556/ankad.v10i1.353](https://doi.org/10.63556/ankad.v10i1.353)

Geliş/Received: 15/10/2025

Kabul/Accepted: 20/01/2026

Extended Abstract

Introduction

Cultural heritage plays a vital role in tourism as a primary reason for travel (UNWTO, 2018). However, while heritage tourism can boost economic growth and help maintain cultural identity, it also faces threats due to the waning interest of younger generations who tend to favor modern and popular trends (Baykan, 2007; Cihangir & Köksal, 2019). Sustainable conservation policies and active involvement of local communities are essential for protecting cultural heritage (Çatalbaş & Kılıç, 2021). Although studies have examined residents' views on heritage and tourism in Turkey (Okuyucu & Somuncu, 2012; Yücel & Birdir, 2022), few planning models effectively include heritage in tourism development. It is anticipated that more city-focused research will raise awareness and support sustainability (Akgün, Gürel, & Koçoğlu, 2024). In this context, Yalvaç, recognized for its status as a slow city, holds particular importance. While research on Yalvaç emphasizes the need to safeguard its cultural heritage and involve residents, a specific planning model aligned with its slow city identity has yet to be established (Akça & Özcan, 2021; Koçak, 2020). Several heritage tourism models have been proposed in the literature (Bahçe, 2009; National Trust for Historic Preservation, 2008). Nonetheless, it is emphasized that participatory planning should begin with understanding public perceptions (Yang, Qiu, & Fu, 2021). This study presents a sustainable initial planning model designed to protect and integrate cultural heritage into tourism, based on the perceptions of residents in Yalvaç.

Methods

The research method relies on basic qualitative research (Bengtsson, 2016). Data were gathered through purposive sampling (Suri, 2011) from residents (n = 71) directly related to the research topic: those born and raised in Yalvaç or who have lived there for a long time (those who continue to live a settled life, are familiar with the city's cultural norms), have an interest in cultural heritage, and possess a secondary (high school) or higher (university) level of education. The questions asked of the participants were developed based on relevant literature, researchers' observations, and expert opinions.

Can you list the cultural heritage assets of Yalvaç?

What are your thoughts on the preservation and sustainability of cultural heritage assets in Yalvaç? Could you explain them in detail?

³ Sorumlu Yazar/Corresponding Author, Doç. Dr., Akaray Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü, Merkez, Aksaray, Türkiye. E-posta: alaattinbasoda@aksaray.edu.tr

⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği ABD, Merkez, Aksaray, Türkiye. E-posta: ibrahimcemaraba0@hotmail.com

What are your thoughts on cultural heritage tourism in Yalvaç? Could you explain them in detail?

A structured online qualitative form was used for data collection (Bengtsson, 2016; Braun et al., 2021). The data obtained were analyzed through open content analysis with a holistic approach, using the MAXQDA qualitative data analysis program (Bengtsson, 2016).

Results and Discussion

The content analysis identified a total of 210 themes, including 1060 codings and 24 sub-themes categorized under three main themes and 186 sub-themes. Participants prioritized themes such as "Historical Artifacts," "Culinary Culture," "Handicrafts," "Folkloric Values," and "Natural Areas," reflecting their significance within Yalvaç's cultural heritage assets. This ranking illustrates the degree of participants' awareness of Yalvaç's cultural heritage. The themes participants prioritized regarding the protection and sustainability of these assets were: "Strengthening Protection and Sustainability Management," "Preserving Local Craftsmanship," "Enhancing Public Cooperation and Solidarity," "Maintaining the Physical and Digital Preservation of Cultural Heritage," and "Increasing Scientific Support." Concerning cultural heritage tourism in Yalvaç, the most emphasized themes, in order of importance, are "The Current Status of Cultural Heritage Tourism in Yalvaç" and "Accelerating the Development of Cultural Heritage Tourism in Yalvaç." While some themes were initially categorized, it was decided that they should be moved from specific questions to broader categories. For example, the theme "Lack of Strategic Planning" related to cultural heritage tourism was discussed in the third question. However, during model creation, this theme was placed under "Recognition and Awareness Raising" because it pertains to the current state—both strengths and weaknesses—of cultural heritage tourism in the district. As a result, a more strategic planning model was developed using an inferential approach.

This study explores the perspectives of Yalvaç residents on cultural heritage, protection, sustainability, and cultural heritage tourism, and proposes a sustainable preliminary planning model accordingly. Participants emphasized the need to enhance the protection of historical artifacts and the management system, but noted that awareness-raising and promotional activities remain insufficient. It was also stated that Yalvaç, despite its rich heritage, has not yet realized its full potential, necessitating an effective cultural heritage and tourism management system. Participants believe that sustainability can be achieved not only through protection but also through the preservation of heritage. For example, merely preserving Antiocheia in Pisidia is not enough; residents must keep this heritage alive through stories and experiences. Doing so will enable the city to boost tourism, brand value, image, and competitive advantage. Although some tourism integration models exist in the literature (Bahçe, 2009; National Trust for Historic Preservation, 2008), the model proposed here offers a process-oriented, multidimensional, and practical approach. It addresses the preservation, integration, and sustainability of cultural heritage, positioning tourism as a tool for heritage preservation through thoughtful planning. Central to this model, where each step builds on the previous one, are the participation of local stakeholders, the role of local government, and oversight grounded in sustainability principles. This underscores the necessity for a disciplined and manageable system. A nine-stage or component planning model—namely, Recognition, awareness, conservation, perpetuation, niche creation, sharing, development, prosperity, and performance—was proposed for cultural heritage tourism in Yalvaç.

The study's overall contributions to the relevant literature can also be outlined. For example, this research provides a distinct roadmap for developing and sustaining cultural heritage tourism by preserving and protecting a destination's cultural assets from the perspective of residents. The preliminary planning model developed in this study combines several previously established models and introduces new steps, offering a fresh perspective. Therefore, this model makes significant contributions to the literature with its unique approach, highlighting new areas for research. Additionally, this proposed model serves as a clear and practical guide for integrating a destination's cultural heritage into tourism. This study primarily highlights the sensitivity, motivation, determination, and openness to collaboration of residents in preserving cultural heritage and promoting tourism development. In this regard, local administrators should foster closer relationships with all stakeholders, especially the public, and adopt a strategic approach. Every stage of the proposed model must be implemented carefully, consistently, and transparently.